

undervisningsministeren, at nu sætter du den afgift op, selvfølgelig bliver mindre.

Men jeg vil gerne spørge: Er det noget, der er til debat overhovedet, eller er det bare, som det er, og så slut, færdig, og så kan man lige så godt gå til tredje behandling ret hurtigt? Jeg vil altså gerne lige høre, om det er noget, man kan tale om, eller det er noget, man ikke kan tale om. Ordet »tale om« betyder ikke bare, at man snakker. Det betyder dialog med henblik på at blive enig om et eller andet, der er fornuftigt.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Se, nu blev jeg klogere på, hvad ministeren ikke var så klog på. Det er i hvert fald da ikke så ringe.

Det, ministeren siger, er, at hun ikke vil gøre sig klog på virksomhedernes prioriteringer. Det er jo også svært at spå, især om fremtiden, som Robert Storm Petersen sagde. Men ministeren gør sig alligevel så klog, at hun siger, at de skal være differentierede. Det, jeg godt kunne tænke mig at høre om, er, hvor differentierede de kunne være. Hvordan forestiller ministeren sig dem differentierede?

Jeg kunne også godt tænke mig at vide: Hvad er det samlede provenu? Nu går vi ikke ind i den enkelte uddannelse, men hvad er det for et provenu, man agter at få fra brugerbetalingen? Er det 50 mio. kr. eller 100 mio. kr. eller 300 mio. kr., eller hvad taler vi om her? Det kunne være ganske interessant at få at vide.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 79: Forslag til lov om ændring af lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og Folkeuniversitet (folkeoplysningsloven) og ophævelse af lov om daghøjskoler m.v. og lov om den fri ungdomsuddannelse samt ændring af lov om refusion af udgifter til uddannelse i forbindelse med aktivering m.m. samt ændring af forskellige love. (Reform for daghøjskolerne, ændrede tilskudsregler for folkeoplysning, betaling for aktiverede i uddannelse, afvikling af den fri ungdomsuddannelse m.v.).

Af undervisningsministeren (Helge Sander, fg.). (FremSAT 30/1 2002).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Gitte Lillelund Bech (V):

Venstre ser dette lovforslag som et klart forenklingforslag med fokus på decentralisering til kommunerne. Samtidig giver loven mulighed for at rydde op i statens detailstyring af området, der oftest bør tilpasses lokalt.

Som det nok er alle bekendt, er Venstre jo et parti, der ønsker, at beslutningerne skal tages i yderste bæredygtige led og med så lidt detailstyring som muligt, hvorfor lovforslaget selvfølgelig er vand på vores mølle.

Lovforslaget indeholder fire hovedelementer, som jeg kort vil knytte nogle kommentarer til.

Venstre har længe ønsket en oprydning i den regeljungle, der i dag regulerer daghøjskolerne med et meget bureaukratisk system. Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, bærer den eksisterende lov for daghøjskoler præg af lappeløsninger og en voldsom central detailstyring, der står i modsætning til skolernes aktivitetsomfang, til skolernes målgruppe i øvrigt, og hvor der ikke er sammenhæng mellem finansiering og styring.

Samtidig har vi ønsket at få sat fokus på daghøjskolernes muligheder for fast lokal forankring, således at det i langt højere grad er muligt at samtænke daghøjskolerne med den øvrige aktivering i den enkelte kommune og samtidig stille lokalt tilpassede kvalitetskrav.

Overførsel af daghøjskolerne til kommunal styring vil desuden sikre, at der kan ses på dag-

højskolernes rolle med arbejdsmarkedets politiske briller.

Endelig vil den komplekse regelstyring af hver enkelt daghøjskole kunne afløses af en mere fleksibel kommunal styring, der vil sikre, at de skoler, som opfylder de lokale behov, overlever.

Kl. 19.10

Overførsel af daghøjskolerne til kommunal finansiering er i øvrigt ikke nogen ny idé, idet det oprindeligt var planen med overførsel inden år 2005.

Her i år 2002 vil vi kunne se, at den kommunale finansiering overstiger Undervisningsministeriets driftstilskud, og regeringens forslag er således blot at tage skridtet fuldt ud på et tidspunkt, hvor kommunerne allerede er foran staten.

Hvad angår folkeoplysningsdelen af loven, mener vi i Venstre, at folkeoplysning fortsat skal styrke den enkeltes evne og lyst til at tage ansvar for eget liv og til at deltage aktivt og engageret i samfundslivet. Det har dog samtidig været et ønske at holde og fuldt finansiere vores valglofter om skattestop, barselreform samt øgede midler til sygehuse og ældreomsorgen. De planlagte ændringer i kommunernes tilskudsmuligheder til oplysningsforbundene skal derfor ses i dette lys.

5-pct.s-puljen har efter vores mening aldrig været en succes, hvorfor vi finder det naturligt at fjerne denne. Vi har derimod prioriteret at fastholde 10-pct.s-puljen til debatkabende arrangementer for at markere og fastholde, at oplysningsforbundene fortsat skal spille en rolle i forbindelse med samfundsbetonet og helhedsorienteret oplysning.

Også for folkeoplysningsdelen ser vi decentraliseringen til det kommunale niveau som et gode, idet den enkelte kommune med lovforslaget får større frihedsgrader til at planlægge oplysningsaktiviteterne. Vi er klar over, at flere oplysningsforbund ser administrative knaster i forslaget, men det er efter vores mening problemer, der skal ses på under udvalgsarbejdet.

Endelig ønsker vi at pointere, at der med ændring af tilskudsmodellen til aftenskoleundervisningen er behov for at se på den øvrige fritidsundervisning, VUC og eud-enkeltfag inden den 1. januar 2003.

For Venstre har det altid været et ønske at have et så bredt og fleksibelt udbud af såvel formelle som alment dannende uddannelsesstilbud, hvortil der er behov for såvel private kur-

susudbydere, oplysningsforbund, højskoler og offentlige institutioner.

Konkurrencen mellem udbyderne skal være fri og fair, således at det ikke er størrelsen af det offentlige tilskud, der styrer efterspørgselen. Vi vil derfor opfordre undervisningsministeren til at sikre den fri og fair konkurrence ved at se på den øvrige fritidsundervisning i sammenhæng med aftenskoleundervisningen.

Tredje del af lovforslaget omhandler den fri ungdomsuddannelse. Den fri ungdomsuddannelse har aldrig været Venstres kop te, hvilket vi har tilkendegivet ved mange lejligheder, eksempelvis da vi i 2001 forhandlede stramninger af den fri ungdomsuddannelse med den tidligere undervisningsminister.

Det fremgår da også ganske tydeligt af vores betænkningssbidrag fra den gang, hvor vi sammen med Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkepartis medlemmer af Uddannelsesudvalget gjorde opmærksom på, at en støtte til det daværende lovforslag ikke hindrer, at den fri ungdomsuddannelse efterfølgende yderligere kan ændres. Og ændringen er klart udtrykt i det nuværende lovforslag, nemlig at der stoppes for optag af elever på den fri ungdomsuddannelse fra den 1. februar 2002.

Vi ønsker i stedet, at de unge benytter sig af de øvrige ungdomsuddannelsesstilbud og ser meget hellere fleksibiliteten indført dér. Vi har desuden noteret os, at ifølge Undervisningsministeriet tager hver tredje elev fra den fri ungdomsuddannelse senere endnu en ungdomsuddannelse, typisk HF eller erhvervsskole. Derfor er vi ikke nervøse for, at fjernelse af den fri ungdomsuddannelse vil betyde, at der står tusinder af unge, der ikke har noget andet sted at gå hen.

Endelig er den fjerde del af lovforslaget et forslag om omlægning af betalingsordningen for aktivering i uddannelsesstilbud. Også her glæder vi os i Venstre over regelforenklings og decentralisering.

Så samlet set kan vi kun bakke op om lovforslaget. Som nævnt i begyndelsen: Regelforenklings og decentralisering er nu altid sød musik i en Venstrekvindes ører.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Venstres ordfører sagde, at Venstre lagde meget vægt på ansvar for eget liv. Er den fri ungdomsuddannelse ikke en uddannelse, hvor man netop siger til det unge menneske: Du har ansvaret,

du skal lave noget sammen med din vejleder, men du har ansvaret.

Hvorfor er det så Venstre, der nu – ikke før valget – siger, at man vil nedlægge den fri ungdomsuddannelse? Det sagde man ikke før, man sagde »yderligere ændring«. Ordene yderligere ændring må betyde, at man bevarer den, men man ændrer den.

For det første: Hvorfor må man ikke have en uddannelse, hvor unge mennesker tager ansvar for sig selv sammen med deres vejleder?

For det andet: Hvorfor sagde Venstre ikke før valget, at man ville nedlægge en uddannelse?

Kl. 19.15

Og for det tredje: Man fremsætter et lovforslag, der har virkning fra den 31., nemlig 2 dage senere, og unge mennesker der er gået i gang med en 4-ugers-forberedelse, har ikke mulighed for at vide det, men stopper midt i en påbegyndt foruddannelse.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Af PLS-evalueringen af den fri ungdomsuddannelse fremgår det, at 70 pct. af de unge, der er på den fri ungdomsuddannelse, ikke ville have taget en ungdomsuddannelse, såfremt den fri ungdomsuddannelse ikke eksisterede. Det fremgår også, at 90 pct. af dem, der er færdige med den fri ungdomsuddannelse, enten er i uddannelse eller arbejde. Det er altså en succes.

Det kan da godt være, at det ikke er Venstres kop te, men det har jo vist sig at virke, og det har vist sig at være de unges kop te.

Jeg synes, det er en arrogant attitude fra Venstres side, og jeg synes, at det her lyder som vi alene vide-politik.

Jeg vil gerne spørge regeringen, hvad den vil gøre for at sikre de her elever, der har været så glade for den fri ungdomsuddannelse og har fået så stort et udbytte ud af den. Hvad vil regeringen gøre for, at de elever, der i dag er på den fri ungdomsuddannelse, også i fremtiden får et ordentligt uddannelsesstilbud, der sikrer dem at være i stand til at komme i uddannelse og arbejde i fremtiden?

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Til hr. Aage Frandsen vil jeg da sige, at vi faktisk mener, at vi har gjort klart, hvad det er, vi mener om den fri ungdomsuddannelse, for det var helt tydeligt i forbindelse med de opstramninger, der blev foretaget af den tidligere regering. Der har

jeg sagt – jeg har bl.a. udtalt det til Berlingske Tidende, så det har været meget, meget tydeligt – at vi ikke ønskede en fri ungdomsuddannelse, som fungerede på den måde, som denne her fungerede. Derfor mener jeg faktisk, at det har været klart.

Med hensyn til ansvar for eget liv, og hvorvidt man har ansvar eller ej, vil jeg sige, at det er mit indtryk, at med hensyn til det, der foregår på den fri ungdomsuddannelse og for en stor del af de unges vedkommende, så ser jeg faktisk ikke det der med at tage ansvaret. Jeg ser i høj grad, når det gælder de svageste unge, at det er sådan, at de en stor del af vejen har vejlederen i hånden. Det mener jeg ikke man skal have i den fri ungdomsuddannelse. Jeg mener sagtens, man kan have en vejleder i hånden i det ordinære ungdomsuddannelsessystem.

Derudover har jeg noteret mig i PLS-rapporten, at det rent faktisk kun er 20 pct., kan man sige, som er de svageste unge af dem, der har gået på den fri ungdomsuddannelse. De resterende 80 pct. fordeler sig mellem de uafklarede – det er dem, der har manglet vejledning, og der synes jeg jo, man skal sætte ind i vejledningssystemet i øvrigt generelt set – og derudover en stor gruppe, som faktisk var de velformulerede, velafklarede, som udmærket godt kunne have taget en almindelig ungdomsuddannelse, men som har valgt den fri ungdomsuddannelse, fordi den gav dem fleksibilitet, en frihed, som de ikke kunne finde ellers. Og fra Venstres side ønsker vi altså i højere grad at få fleksibiliteten ind i de øvrige ungdomsuddannelsesstilbud frem for at lade den fri ungdomsuddannelse være til for nogle få.

Til fru Pernille Rosenkrantz-Theil vil jeg sige, at jeg synes ikke, den fri ungdomsuddannelse har været en succes. Siden 1995 har knap 6.700 elever fuldført den fri ungdomsuddannelse, men i samme periode har 6.700 påbegyndt og siden afbrudt den fri ungdomsuddannelse. Er en frafaldsprocent på 50 pct. en succes? Det ser jeg det ikke som værende.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Nu er det lige ved at løbe for stærkt. Først skal vi have hr. Carsten Hansen og derefter hr. Thomas Adelskov.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Jeg skal bestrebe mig på ikke at løbe alt for stærkt, hr. formand.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Tak for det.

Carsten Hansen (S):

Jeg har tre spørgsmål til Venstres ordfører, fru Gitte Lillelund Bech. Det ene er, om fru Gitte Lillelund Bech ikke er bekymret for den måde, vi samarbejder på i Folketinget. Vi havde før valget en klar aftale med Venstre og De Konservative fra 1998 omkring finansiering og kvotering på hele daghøjskoleområdet, en 5-årig aftale, hvoraf vi tog hul på andet år nu. Er det ikke bekymrende, at man overhovedet ikke respekterer aftaler? Så sent som et par dage efter valget blev vi kaldt over til møde i forligskredsen.

Det andet er, at jeg vil høre fru Gitte Lillelund Bech, om hun vil være med til, at vi inden for den ramme, der er, fordeler daghøjskoletilskuddet efter de kommuner, der har daghøjskoler, således at aktiviteten følger daghøjskolen.

Det tredje, jeg vil spørge om, er i virkeligheden, om ikke vi kan sige, at man har forhandlet lidt på skrømt, da vi havde forhandlingerne omkring det her område.

Og det fjerde er: Fru Gitte Lillelund Bech løftede sløret for VEU og eud-enkeltfag. Kan hun sige mere om, hvordan det skal indgå i den kommende reform? Skal der være beskæringer og besparelser og forringelser også her?

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Venstres ordfører sagde, at forslaget her var sød musik i en Venstrekvindes ører. Nu er det sådan, at jeg ikke er helt tonedøv, og for mig lød det nærmere hjerteskerende skingert.

Kl. 19.20

Jeg kan bekræfte det, som fru Gitte Lillelund Bech har fremført her fra talerstolen. Da jeg i sin tid tog del i forhandlingerne om den fri ungdomsuddannelse, annoncerede Venstre og De Konservative netop, at de nok senere ville foreslå ændringer af den fri ungdomsuddannelse. Men ordet ændringer har jo fået en helt anden klang, og jeg har noteret mig i de senere dage, at man har sagt om de øvrige uddannelsesområder, at man er villig til at kigge på dem og lave ændringer på handelsskoleområdet og på de tekniske skoler, og at man også er indstillet på at lave ændringer i fordelingen af forskningsmidler. Betyder det, at man i lighed med det, man nu gør med den fri ungdomsuddannelse, også har tænkt sig at afskaffe de nævnte uddannelsesområder?

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

For det første vil jeg godt lige følge op på hr. Aage Frandsens spørgsmål. Fru Gitte Lillelund Bech sagde, sådan som jeg husker det, at hun til Berlingske Tidende havde sagt, at man ville se på den fri ungdomsuddannelse, fordi den skulle fungere på en anden måde end den måde, den fungerer på nu. Er det det samme som at nedlægge den? Ja eller nej?

Så var der et spørgsmål, som fru Gitte Lillelund Bech ikke besvarede, og det er spørgsmålet om den tilbagevirkende kraft: Er det Venstres retspolitiske opfattelse, at midt i et ungt menneskes forsøg på at danne sig en fremtid via en uddannelse, kan man tillade sig bare at sløjfe den? Kan man slet ikke forestille sig, at loven eksempelvis først skulle træde i kraft til august?

Det er sådan, at der er unge, der rent faktisk forsøger at indrette sig efter de regler, der gælder. Men tænk, at Venstre har et menneskesyn af den karakter, at man bare stort set smider de unge ud med badevandet. Det er uanstændigt!

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Hr. Carsten Hansen spørger, om Venstre ikke har respekt for aftaler. Jeg mindes, at i forbindelse med VEU-reformen i år 2000 blev der taget initiativer, og der blev lavet ændringer af daghøjskolernes indholdsparagraf, og for mig at se da hænger indhold og finansiering meget tæt sammen. Men dengang blev Venstre ikke informeret. Vi måtte bede den daværende undervisningsminister om at indkalde os og orientere os om, hvad det drejede sig om, for indhold og finansiering hænger nu engang sammen, uanset at hr. Carsten Hansen nok vil sige det modsatte. Derfor mener jeg altså ikke, at det her er et aftalebrud, for indhold og finansiering hænger altså sammen.

Med hensyn til VUC- og eud-enkeltfag, som var en af de andre ting, hr. Carsten Hansen spurgte til, vil jeg da godt læse op igen, hvad det er, Venstre mener: Venstre har altid haft et ønske om et så bredt og fleksibelt udbud af såvel formelle som almindelige uddannelsesstilbud som muligt, og hertil er der behov for såvel private kursusudbydere, oplysningsforbund, højskoler og offentlige institutioner. Konkurrencen blandt kursusudbydere skal være fri og fair, så det ikke er størrelsen af det offentlige tilskud, der styrer efterspørgslen, og derfor mener vi, at

vi skal se på fritidslovgivningen som en helhed og ikke alene se på aftenskoledelen.

Til hr. Thomas Adelskov vil jeg sige: Hr. Thomas Adelskov er fuldstændig klar over, at med AMU-centrene overflytning til Undervisningsministeriets ressort er der behov for, at man ser på institutionsstrukturen. Det har regeringen også annonceret, idet man kan læse i lovkatologet, at der vil komme ændringer af institutionslovene, og de ændringer vil selvfølgelig betyde, at man kobler AMU-systemet og erhvervsskolerne tættere sammen.

Jeg vil også sige, når man spørger, om ændringerne betyder, at vi nu skal til at lukke erhvervsskolerne: Nej, vi mener netop, at erhvervsskolerne skal til at spille en meget større rolle, bl.a. også for de elever, som ikke længere kan gå på den fri ungdomsuddannelse.

Endelig må jeg sige til fru Anne Baastrup: Såfremt eleverne har en uddannelsesaftale, og den uddannelsesaftale er på plads inden den 1. februar, så har de jo ret til at fuldføre den fri uddannelse.

Kaj Ikast (KF):

Så mener formanden, vi slutter, og de tre næste er fru Pernille Rosenkrantz-Theil, fru Marianne Jelved og fru Bodil Kornbek.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Det er rigtigt, at en stor gruppe af dem, der har gået på den fri ungdomsuddannelse, har været dem, man kan kalde de stærke elever; det er der ikke nogen der benægter. Men det er sådan, at f.eks. vi i Enhedslisten går ind for det frie valg. Vi kan godt lide, at man frit kan vælge den uddannelse, der passer bedst ind i ens liv, men det kan Venstre åbenbart ikke. For de resterende 20 pct., som ifølge rapporten er de såkaldt svage elever, giver den fri uddannelse mulighed for at få en uddannelse – en mulighed, de ellers ikke har – og det er den mulighed, Venstre nu vil tage fra dem.

Kl. 19.25

Så vil jeg gerne spørge Venstres ordfører, nu hun har så travlt med at tale om, at det er vigtigt, at der er en vejleder, som følger en elev fra den gruppe, vi kalder svage elever, fra ende til anden i uddannelsessystemet: Hvor mange penge har Venstre sat af i finanslovsforslaget til ekstra vejledningstimer på ungdomsuddannelserne? Svaret er nul kroner – nul kroner! Jeg kan ikke forstå, at ordføreren kan sige, at der er be-

hov for ekstra vejledning til denne gruppe af svage elever, samtidig med at der er sat nul kroner af til at absorbere de elever i det almene uddannelsessystem.

Så vil jeg også gerne sige lidt om formelle og almene uddannelser. Venstre lægger megen vægt på, at der er mange udbydere, men hvorfor slakter man så tre fjerdedele af daghøjskolerne? Hvorfor slakter man den fri ungdomsuddannelse? Og hvorfor skal kurser på aftenskolerne fremtidig godkendes af systemet? Det hænger ikke sammen.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Det var helt forudsigeligt, at Venstres ordfører trak PLS Rambøll-vurderingen frem, så den har jeg taget med, og der står:

»Ydermere viser evalueringen, at skoletræthed er en bagvedliggende faktor for mange unges valg af den fri ungdomsuddannelse, bl.a. FUU-elever, som inden FUU gik i folkeskolen, i gymnasiet eller på handelsskolen m.v. Mange unge angiver, at de er trætte af boglige fag. De vælger derfor FUU, fordi den giver dem mulighed for at kombinere boglig undervisning med mere praktisk betonet undervisning.«

Der er jo en forklaring på mange ting, må jeg sige til fru Gitte Lillelund Bech.

Endelig vil jeg gerne citere igen fra den samme rapport, og det er det centrale:

»PLS Rambøll vurderer, at etableringen af den fri ungdomsuddannelse har bidraget til at øge antallet af unge, der tager en ungdomsuddannelse og dermed nedbringer restgruppen. Det er dog samtidig vores vurdering, at den fri ungdomsuddannelse vil kunne yde et større bidrag til at nedbringe restgruppen, idet vi kan identificere et potentiale for at rekruttere større dele af gruppen af unge, der ikke benytter eller fuldfører de eksisterende ungdomsuddannelser, end den har formået indtil nu.«

Spørgsmålet er: Hvad vil Venstre gøre for at hjælpe den restgruppe?

(Kort bemærkning).

Bodil Kornbek (KRF):

Det var da dejligt at få læst lidt op af evalueringen, for man kan læse den på mange måder, og jeg tror ikke, at jeg læser den som fru Marianne Jelved.

Så må jeg sige til fru Gitte Lillelund Bech: Jeg synes, den fri ungdomsuddannelse er en succes, en enorm stor succes. Der er jo tale om adskillige

unge, der ikke bare er kasserbare i et ordinært uddannelsessystem. Den fri ungdomsuddannelse fremkom bl.a. på baggrund af et stort frafald på ungdomsuddannelserne, og det vil jo ikke blive mindre nu, selv om man tror, man bare kan proppe nogle unge ind i uddannelsessystemet, og tænker, at det går nok. Det gør det nemlig ikke, så mit spørgsmål til Venstre er: Har Venstre en handlingsplan for de unge, som ikke kan og ej heller magter at gå i gang med en ordinær ungdomsuddannelse? Hvad skal de nu gøre?

Med hensyn til vejledere taler vi altså om unge, der starter på en uddannelse, og som har et enormt behov for at blive vejledt. Vil man give ressourcer til ekstra vejledning på ungdomsuddannelserne, for at de kan blive hjulpet? Det synes jeg kunne være interessant at vide.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Fru Rosenkrantz-Theil spørger, hvad vi vil gøre, og det er der flere andre der har interesseret sig for: Hvad sker der med restgruppen, og hvad kan man gøre for restgruppen?

Der findes altså allerede i dag tilbud til restgruppen. Vi har produktionsskolerne, vi har EGU, altså erhvervsgrunduddannelsen, og vi har EOD-delkompetenceforløb, hvor man kan strikke et forløb sammen, som lige netop imødekommer det, som fru Marianne Jelved nævner, nemlig den boglige del kombineret med den praktiske del. De tilbud findes i dag.

Kl. 19.30

Set med Venstres øjne er det vejledningen, der er problemet, og så kan jeg jo svare på fru Rosenkrantz-Theils andet spørgsmål: Hvorfor er der ikke sat nogen penge af til vejledning på finansloven? Det skyldes simpelt hen, at for et halvt års tid siden barslede Undervisningsministeriet med en rapport, der handlede om tværsektoriel vejledning, og her er der rent faktisk et forslag til, hvordan man styrker vejledningsstrukturen – dels fra folkeskolen og videre ind i ungdomsuddannelsessystemet, dels fra ungdomsuddannelsessystemet og videre ind i det videregående uddannelsessystem. Undervisningsministeriet vurderer, at denne opstramning og denne forbedring af vejledningen kan gøres inden for det eksisterende budget.

Det er faktisk også et svar til fru Bodil Kornbek, og jeg vil opfordre de to ordførere til at læse denne vejledningsrapport. Så vil de kunne se, hvorledes man kan stramme op på vejledningen

og forbedre vejledningssystemet, uden at det koster en krone.

Tredje næstformand (Kaj Ikašt):

Så tager vi de tre næste, og det er først hr. Aage Frandsen, derefter fru Anne Baastrup og til sidst hr. Carsten Hansen. Derefter fortsætter vi med resten.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Det er ikke, fordi jeg har nogen forhåbninger om at overbevise fru Gitte Lillelund Bech, for jeg synes, det virker helt håbløst.

Jeg ved ikke, hvor mange af de unge, der har været igennem FUU'en, fru Lillelund Bech har mødt, men det lyder, som om det ingen er overhovedet. Det er, som om kendskabet til den fri ungdomsuddannelse ikke er til stede, når der henvises til, at man kan bruge produktionsskolen. Jamen produktionsskolen er jo fødestedet. Den er begyndelsen til en fri ungdomsuddannelse, det er jo det, den bl.a. bruges til. Den bruges også til andet, men den bruges bl.a. til det.

Med hensyn til, hvad der blev sagt før valget, brugte fru Lillelund Bech det udtryk, at den ikke fungerede på den rigtige måde. Men det må jo så betyde, at man vil lave den om, og man fremsatte jo også et beslutningsforslag om at stramme den op. Det var godt nok et beslutningsforslag, der kvalitetsmæssigt var så elendigt, at det må være skrevet i et frikvarter, men der stod, at man ville stramme op, der stod ikke noget om, at den skulle nedlægges.

Der er altså noget med, at man skal sige det samme før og efter et valg, hvis man skal være troværdig, i hvert fald over for os andre herinde. Men man kan tilsyneladende godt bilde vælgerne en hel masse ind.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Nu er det så tredje gang, fru Gitte Lillelund Bech får dette spørgsmål, og nu vil jeg gerne have et svar.

Er fru Gitte Lillelund Bech ikke enig i, at dette lovforslag har tilbagevirkende kraft? I dag har vi den 7. februar, og hvornår bortfalder muligheden for, at man kan deltage i denne uddannelse? Det sker den 1. februar, så er det ikke lovgivning med tilbagevirkende kraft? Nu vil jeg bare have et ja, og er det i øvrigt i overensstemmelse med Venstres retspolitik, når vi beskæftiger os med ting i Retsudvalget? Nej!

Så vil jeg godt have et andet klart svar: Har Venstre et mål for, hvor mange unge der skal ind i en ungdomsuddannelse? Jeg ved, svaret er nej.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Jeg vil nu gerne bede om at blive kaldt hr. Carsten Hansen, men o.k.

Det er angående forliget. Jeg erkender, at på indholdssiden var der ikke noget forlig. Vi har ændret indholdssiden flere gange, men vi har ikke ændret finansieringen og kvoteordningen, uden at forligskredsen har været med. Hver eneste gang vi har lavet forbedringer og ændret kvotesiden eller finansieringen, har vi været samlet i forligskredsen, også før fru Gitte Liljelund Bech blev suppleant i Folketinget.

Jeg vil gerne spørge, om det ikke bekymrer Venstre, at man på den måde forringer arbejdsvilkårene her i Folketinget. Det bekymrer i hvert fald os i Socialdemokratiet, og jeg har aldrig nogen sinde råbt forligsbrud på nogen andre områder end her. Det er i hvert fald første gang, jeg har opdaget det.

Derudover vil jeg gerne spørge: Hvorfor sagde man ikke før valget, at man ville skære 20 pct. ned på daghøjskolerne? Hvorfor sagde man ikke før valget, at man ville tage indholdet ud og kommunalisere hele daghøjskolesektoren? Det er da bekymrende, at vælgerne ikke ved, hvad de har stemt for, må jeg sige til fru Gitte Liljelund Bech.

(Kort bemærkning).

Gitte Liljelund Bech (V):

Til hr. Aage Frandsen vil jeg alene sige, at størstedelen af de unge, jeg har mødt, og som har gået på den fri ungdomsuddannelse, er efterfølgende gået i gang med at tage HF eller en anden ungdomsuddannelse. Derfor mener jeg faktisk, det er at rutte med statens midler, hvis det er sådan, at man først tager en fri ungdomsuddannelse og derefter tager en anden ungdomsuddannelse. Det kan efter min opfattelse ikke være meningen.

Så vil jeg gøre fru Anne Baastrup opmærksom på, at fru Anne Baastrup har altså ikke stillet det samme spørgsmål tre gange i træk. Det sidste var en tredje formulering af noget, som måske kunne tyde på at være det samme. Første gang spurgte fru Anne Baastrup mig, hvad vi ville gøre med de unge, som havde indgået en uddannelsesaftale inden den 1. februar, og så

svarede jeg højt og klart: Jamen så har de jo ikke noget problem, de har jo en uddannelsesaftale.

Kl. 19.35

Nu spørger fru Anne Baastrup, om den 1. februar ikke ligger bagud i forhold til i dag, som er den 7. februar, og der må jeg jo svare klart: Jo.

Og endelig til hr. Carsten Hansen: Med hensyn til indholdssiden og økonomisiden er det meget, meget væsentligt for mig at pointere, at de to ting hænger sammen. Det, der skete med VEU-reformen, hvor den daværende regering forhandlede en voksen- og efteruddannelsesreform igennem sammen med venstrefløj og Centrum-Demokraterne, var, at da blev vi ikke involveret, selv om indholdssiden blev ændret. Derved havde det også indflydelse på, hvad det var for nogle kursister, der kom ind via finansieringssiden.

Jeg vil så i øvrigt godt gøre hr. Carsten Hansen opmærksom på, at jeg aldrig nogen sinde har været suppleant i Folketinget. Jeg har haft min egen plads. Det er bare til orientering.

Endelig nævnte hr. Carsten Hansen, at han aldrig havde råbt forligsbrud fra denne talerstol. Det har jeg nu godt nok hørt utallige gange, når vi har diskuteret modersmålsundervisning, men det kan være, at hr. Carsten Hansen ikke kan huske det selv.

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Sidste år, da der blev diskuteret fri ungdomsuddannelse, sagde Venstre, at de ville ændre den. I dag er ændring lig med lukning. Nu siger Venstres ordfører, at man har tænkt sig at gennemføre ændringer på AMU-centrene og på de tekniske skoler. Budskabet fra mig her i dag til de uddannelsesinstitutioner er: Vogt jer, pas på. Når Venstre ændrer, er det som regel lig med ulykker.

Jeg vil nu prøve at få Venstres ordfører til at forholde sig i en helt anden boldgade. Det er ikke, fordi jeg, når det drejer sig om aftenskoleundervisningen, vil forsøge at tale til fru Gitte Liljelund Bechs hjerte og prøve at give nogle eksempler på, hvordan ganske almindelige mennesker får forringet deres forhold og skal betale langt højere afgifter, hvis de ønsker at tage noget ekstra undervisning. Derimod vil jeg spørge til nogle af fru Gitte Liljelund Bechs bemærkninger i ordførertalen, der netop gik på det regionale, for er det ikke sådan, at i kraft af at man forhøjer brugerbetalingen så drastisk, som forslaget her lægger op til, på selve den folkeoplysende un-

dervisning, vil det betyde, at der vil være færre kursister?

Færre kursister betyder nedlæggelser af forskellige hold og dermed af de hold, som jo primært vil være ude i yderområderne, da man i storbyerne sagtens kan samle det nødvendige antal til et hold. Vil det ikke betyde lukning af aftenskoler og nedlæggelse af hold i yderområderne?

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Fru Gitte Lillelund Bech svarede ikke på anden afdeling af mit spørgsmål, så det vil jeg stille igen. Jeg vil gerne spørge, om det er, fordi alt skal passe ind i Venstres firkantede opfattelse af, hvad folk skal og ikke skal med deres uddannelse, at man går ind og slagter tre fjerdedele af daghøjskolerne, og at man går ind og belægger aftenskolerne med yderligere afgifter, sådan at det er færre mennesker, der kan gå på dem, samtidig med at de skal godkendes af systemet for at få tilskud.

Hvorfor ikke bare lade de unge og de arbejdsløse og de gamle selv bestemme, hvad for noget uddannelse de godt kunne tænke sig, i stedet for at regeringen skal sidde og diktere den slags? Det er da en underlig systemtænkning fra regeringen.

Der er en række minoriteter, der rammes, når tre fjerdedele af daghøjskolerne lukker. Det er primært de handicappede, de tosprogede, de arbejdsløse og de unge, der aldrig kom i gang med en uddannelse. Det er de fire grupper, vi taler om. Det er de fire grupper, det går hårdest ud over. Det er grupper, som man ikke bare kan proppe ind i det gængse uddannelsessystem.

Jeg vil gerne spørge Venstre, hvad Venstre vil gøre for at sikre, at de her fire grupper kommer ind og får en uddannelse et eller andet sted, når al erfaring viser, at de ikke bare kan proppes ind i det traditionelle uddannelsessystem.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

På hvilket grundlag kan fru Gitte Lillelund Bech garantere, at de unge, der i dag er gået igennem FUU og ind på en traditionel ungdomsuddannelse, også ville have gjort det uden FUU-deltagelse?

SR-regeringen havde som målsætning, at 95 pct. af de unge skulle have en kompetencegivende uddannelse. Hvilket ambitionsniveau har Venstre?

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Til hr. Thomas Adelskov først: Med hensyn til ændring af AMU-centre og tekniske skoler har vi på intet tidspunkt lagt skjul på, at vi så, at der var en sammenhæng mellem AMU-centre og erhvervsskoler, og derfor ville vi meget gerne samtænke de tilbud, der var. Det ved hr. Thomas Adelskov også, hvis han har læst Venstres finanslovsforslag for de seneste par år; der fremgår det meget, meget tydeligt. Vi mener faktisk, at man kan få mere uddannelse for pengene, hvis man forener kræfterne.

Med hensyn til aftenskoleledelen og det regionale perspektiv, nævnte jeg i min ordførertale, at der var nogle knaster i forslaget, som vi foreslår at man ser på i forbindelse med udvalgsbehandlingen.

Til fru Rosenkrantz-Theil vil jeg gerne gøre opmærksom på, at dette her med at kommunalisere daghøjskolerne jo ikke er et ønske om at slagte daghøjskolerne. Det er måske i højere grad et ønske om at redde daghøjskolerne, for som det er i dag, dør daghøjskolerne på grund af den detailstyring, den virkelig kommunistiske styring, der findes fra Undervisningsministeriets side af daghøjskolerne.

I oktober i år var der en vurdering, der sagde, at 55 ud af de 139 daghøjskoler var på konkurrensrand. Vi tror på, at hvis man lokalt kan tilrette daghøjskoletilbuddet således, at det matcher de lokale aktiveringsbehov, bliver der faktisk reddet flere daghøjskoler, end man ville have reddet under det gamle system.

Derfor er det jo netop med udgangspunkt i de lokale behov, de lokale kursister, at kommunerne kan vælge og sige, den her daghøjskole lever virkelig op til det, vi gerne vil, og derfor mener vi faktisk, at den er et gode.

Endelig vil jeg sige til fru Marianne Jelved: Med hensyn til det her med en målsætning på 95 pct. så noterede jeg mig også, at den tidligere regering elskede at gøre alt op i tal. Så sætter vi 95 pct. på. Jeg ved godt, at den tidligere regering ønskede at gøre det op i kvantitet, i Venstre ønsker vi at gøre det op i kvalitet.

For os drejer det sig om, at man skal kvalificere de øvrige ungdomsuddannelsesstilbud, og det tror vi på at vi kan gøre på en væsentlig bedre måde end det, som vi har set fra den tidligere regering.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg kan forstå, at Venstre er tilfreds med, at det bare er 80 pct., der får en ungdomsuddannelse, eller måske 82 pct.

Så for at pinde det helt ud, har jeg et spørgsmål, men det kan være, det er manglende forståelse for, hvad den frie ungdomsuddannelse går ud på.

Det, fru Anne Baastrup sagde, var: Vi har den fri ungdomsuddannelse. Hvis man havde lavet en aftale pr. 31. januar, var det i orden. Men så er der et forkursus, for at man kan gå i gang med den fri ungdomsuddannelse. Der var nogle, der var i gang med den fri ungdomsuddannelse. De havde sagt deres arbejde op. De var midt i forløbet. De kan ikke tage den fri ungdomsuddannelse, sådan som loven er skruet sammen. Der spørger jeg bare stille og roligt efter: Er det rimeligt, og er det ikke med tilbagevirkende kraft?

Til det dér med forlig eller ikke forlig: Der er et daghøjskoleforlig i 1996. Det er vi med i. Der er et i 1997, det er vi med i. Der er et i 1998, som vedrører noget helt andet, nemlig kvoter – det andet var indhold – og vi interesser os ikke for kvoter, det er noget med fisk. Vi interesserer os for indhold.

Vi skulle da ikke spørges om kvoterne, på samme måde som jeg heller ikke mener, at de andre skulle spørges om indhold, når man kun har kvoterne, som man er interesseret i. Det var det hele.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hr. Carsten Hansen for tredje og sidste gang.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Jeg skal blot sige til fru Gitte Lillelund Bech, at når jeg snakker forligsbrud, så vil jeg sige, at vi jo ikke har konstateret, at der er forligsbrud på modersmålsundersøgningen, endnu da. Men vi kan jo se, at finansieringen er medtaget i regeringens finanslovsforslag og vel også i en del af forliget med Dansk Folkeparti. Der kan vi jo råbe forligsbrud bagefter, men det skal vi over at diskutere senere på dagen.

Men her er der et klokkeklart og rent forligsbrud på finansiering og på kvoterne. Det mener selv hr. Aage Frandsen, som jo går for at være den, der har styr på alle foligene her. Så jeg er ikke i tvivl om, at det er rigtigt.

For mig er der ingen tvivl om det – også når Undervisningsministeriet indkalder os til et

møde og indkalder forligskredsen. Hvis man ikke indkalder forligskredsen, hvem er det så? Der må da være en forligskreds, når selv Undervisningsministeriet indkalder forligskredsen. Det vil jeg bede fru Gitte Lillelund Bech om en forklaring på.

Det andet er, at jeg har spurgt fru Gitte Lillelund Bech, om man vil være med til at sige med hensyn til det beløb, der er sat af i rammen til daghøjskoler, at det også bliver de kommuner, som har daghøjskoler, eller skal vi forgyldte alle de kommuner, der aldrig har haft en daghøjskole, via bloktilskud?

Vil man kort sagt være med til en slags refusionsordning, så det er dem, som har udgiften på det her område, der også får indtægterne?

Kl. 19.45

(Kort bemærkning).

Bodil Kornbek (KRF):

Jeg mener egentlig ikke, at jeg rigtig fik svar på mit spørgsmål før, for vi taler altså om en gruppe unge, som man ikke bare kan placere i et ordinært ungdomsuddannelsessystem. Så hvad vil Venstre reelt gøre? Hvad har de at byde på?

Jeg tror, at fru Gitte Lillelund Bech udmærket godt ved, at det ikke kan lade sig gøre, det at tage nogle unge og sige: Nu skal I gøre sådan og sådan. Det kunne ikke lade sig gøre før, og det kan da slet ikke lade sig gøre nu.

Kan Venstre kun tilbyde det, de selv kan lide og forstå? Mener fru Gitte Lillelund Bech, at FUU ikke kvalificerer til noget som helst?

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Til hr. Aage Frandsen vil jeg da sige, at selvfølgelig er Venstre interesseret i, at så mange unge som muligt får en ungdomsuddannelse, men vi bryder os ikke om, at det hele skal gøres op i tal, at man sætter det hele op i procenter og procenter og procenter. Det ved hr. Aage Frandsen i øvrigt også godt, for det har vi også tilkendegivet, når man har diskuteret videregående uddannelse osv. Vi er ikke interesseret i, at man gør det op i kvantitet, vi er interesseret i, at man sætter fokus på kvalitetsdelen.

Så har jeg noteret mig den her med, at SF alene går efter indholdet og ikke er interesseret i kvoterne. Hr. Aage Frandsen nævner, at kvoter er noget med fisk, og det kan jeg i og for sig godt give ham ret i. Jeg vil så sige, at med det, jeg hørte hr. Aage Frandsen siger heroppefra, er SF ale-

ne interesseret i indhold og ej interesseret i finansiering, og det kan vi jo så notere os.

Med hensyn til hr. Carsten Hansens spørgsmål om, hvorvidt der er forlig, og hvornår man råber forligsbrud, så har jeg hørt hr. Carsten Hansen utallige gange fra denne her talerstol råbe forligsbrud, uden at jeg mener, der har været et forligsbrud. Det lader til, at det er blevet sådan et mantra, som Socialdemokratiet elsker at bruge. Hr. Carsten Hansen har brugt forligsbrud så mange gange i andre tilfælde, så derfor har jeg meget svært ved at tage det alvorligt.

Med hensyn til bloktilskuddelen vil jeg sige, at når man laver det som bloktilskud, laver man det jo, uden at man laver det som en refusionsordning. Det er ligesom to ting, der er i modstrid med hinanden.

Til fru Bodil Kornbek vil jeg sige om det eksisterende ungdomsuddannelsessystem med de forbedringer, som vi ønsker at lave, og med de strukturændringer, som vi ønsker at lave i løbet af det kommende år, at der mener vi faktisk, at man kan få de fleksible forløb, der måtte være en gruppe af unge der efterspørger. Og hvor de i dag har den fri ungdomsuddannelse, mener vi rent faktisk, at i fremtiden vil de kunne få de fleksible forløb inden for de øvrige ungdomsuddannelser. Men jeg vil da også sige, at det kræver, at de øvrige ungdomsuddannelser er villige til en omstilling, og det kræver, at vi får taget hul på hele vejledningsreformen, som jeg jo også har orienteret om før.

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Det, der er sagen her, er måske ikke særlig charmerende, det er en diskussion om forligsbrud, men Venstres ordfører bliver jo nødt til at vedkende sig, at har man forlig om finansiering, og går man ind og ændrer finansieringen, så bryder man det forlig. Så enkelt er det. Det forstår de fleste – i hvert fald uden for disse tykke mure.

Jeg blev spurgt af ordføreren – nu er det ellers egentlig os, som stiller spørgsmålene – om jeg havde læst Venstres finanslovsforslag. Jo, det har jeg, og jeg har også læst betækningsbidrag osv. Og der stod jo, at man gerne ville ændre i den fri ungdomsuddannelse.

Det, jeg spørger om, er, om »ændring« i Venstres ordforråd er lig med »nedlæggelse«. Og der var det så, at jeg klart og tydeligt ud over murene her advarede om de andre steder, hvor Venstre har annonceret, at man vil lave ændrin-

ger, bl.a. har man jo annonceret, at man vil ændre i fordeling og tildeling af forskningsmidler.

Så vil jeg godt kvittere for ordføreren tilsagn om, at vi under udvalgsarbejdet kan kigge på det såkaldte regionale perspektiv. Jeg vil bare gøre ordføreren opmærksom på, at det, der er hovedproblemet her, jo lige nøjagtig er finansieringen. Det er nemlig den store besparelse, som regeringen har indlagt i det her forslag, som får forfærdelige konsekvenser for aftenskoler ude i det ganske land, nemlig at man har lavet en besparelse for at sikre sit skattestop og lettelser til erhvervslivet.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Fru Marianne Jelved for tredje og sidste spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Det er da morsomt at konstatere, at Venstre er helt uberørt af tal. Hvorfor skal vi så have ofentliggjort karaktererne for folkeskolen? Det er jo tal. For mig er et skattestop udelukkende tal. Det er totalt indholdstomt, fuldstændig totalt indholdstomt.

Kl. 19.50

Jeg noterer mig, at på uddannelsesområdet har Venstre ingen ambitioner, Venstre har ingen politik. Kvalitet kan vi jo alle sammen tale om.

Daghøjskolerne skal opfylde lokale behov, siger fru Gitte Lillelund Bech. Jamen hvordan i alverden kan det så være, at regeringen lægger det til rette på en sådan måde, at det er ganske umuligt? Man kan ikke opfylde lokale behov ved at give bloktilskud på den måde, det er skitseret eller beskrevet i lovforslaget. Hvorfor laver vi ikke en refusionsordning, en aktivitetsafhængig ordning? Så kunne der ligge noget, der kunne ligne en sandhed bag det, der bliver sagt.

Det er 80 kommuner ud af 275 kommuner, der har daghøjskoler. De bliver slagtet af fru Lillelund Bechs ambitionsniveau.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Så kan jeg fortsætte, hvor fru Marianne Jelved slap. Daghighøjskolerne skal slagtes. Det er konsekvensen af dette lovforslag, uanset hvor meget vand regeringspartierne står heroppe og hælder ud af ørerne.

Kim Nielsen, der er formand for Foreningen af Daghighøjskoler, forudser, at tre ud af fire daghighøjskoler vil dreje nøglen om som følge af dette

lovforslag og planerne på området. Han siger, at taberne bliver den gruppe af mennesker, der har et uddannelsesbehov, som daghøjskolerne udfylder.

Hvem er det, der bruger daghøjskolerne? Det er unge og voksne, det er arbejdsløse, der ikke er i gang med en anden uddannelse, som har brug for anderledes uddannelseserfaringer, brug for anderledes forløb. Det er ikke de stærkeste i Danmark, der bliver ramt af disse nedskæringer, de stærkeste skal nok klare sig.

Så skal vi lige huske på, at der allerede er strammet så meget i de seneste år under den tidligere regering, at næsten en tredjedel af daghøjskolerne allerede er blevet lukket. Så hvad vil Venstre gøre for, at de, der bliver ramt af lukningerne af daghøjskolerne, kan få en uddannelse?

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg vil da sige til hr. Thomas Adelskov, at med hensyn til det regionale perspektiv taler jeg om, hvorledes man kan tilgodese det regionale perspektiv inden for den ønskede besparelse, som regeringspartierne ønsker at finde, og det er noget af det, som vi kan drøfte.

Jeg vil gøre meget opmærksom på, det gjorde jeg også opmærksom på i min ordførertale, at vi har givet nogle valgløfter, som har været de overordnede – skattestop, barselreform, sygehuse og ældreomsorg – og det er altså derfor, at vi ønsker at lave en ændring af folkeoplysningsloven.

I den forbindelse mener jeg, at det, det drejer sig om, er at finde en løsning på det regionale perspektiv, men inden for den givne ramme.

Med hensyn til hvorvidt der er forlig, der er brudt eller ej, fordi daghøjskolerne overføres til kommunerne, vil jeg gøre opmærksom på, at det ligger allerede i den eksisterende daghøjskolelov, at vi godt nok gradvis overfører daghøjskolerne til kommunerne. Det, der sker her, er, at allerede i år vil den kommunale aktivitet været højere end statsaktiviteten, og så synes vi, det er naturligt at gøre det.

Fru Marianne Jelved mener, at vi er fuldstændig uberørte af tal. Nu kan jeg jo ikke tale på ministerens vegne, men jeg kan i hvert fald tale på Venstres vegne, og i Venstre ønsker vi at sætte ambitioner op, og det er kvalitetsambitioner, det er ikke tal. Når jeg taler om ambitioner fra Venstre på uddannelsesområdet, taler jeg om, at vi skal være i verdensklasse, at vi skal have et uddannelsessystem, som er blandt verdens bedste.

Og her vil jeg henvise til den handlingsplan, som vil komme senere på året, og som handler om bedre uddannelser. Vi tror rent faktisk, at det kan gøres bedre end i dag inden for det samme budget.

Med hensyn til det med daghøjskolerne, der slagtes: Jeg ved ikke, om det var mig, der hørte forkert, men det lød, som om fru Line Barfod sagde, at 304 daghøjskoler må lukke. Det er lidt vanskeligt, for der er kun 139 daghøjskoler i landet. Derfor vil jeg gøre fru Line Barfod opmærksom på, at det her med de stramme regler lige præcis var det, jeg sagde i min ordførertale. Da var fru Line Barfod desværre ikke til stede i salen.

Det, det drejer sig om med de daghøjskoler, der er lukket nu, er, at de er lukket på grund af den meget, meget centralistiske detaljstyring med kvoteordninger på den ene vej og talordninger på den anden vej. Alt det bliver der jo løst op for nu, nu drejer det sig alene om, at den lokale daghøjskole laver en aftale med kommunen om, hvordan man bedst tilpasser lokale behov.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Tak for det. Så tager jeg de tre næste: Det er fru Anne Baastrup, fru Bodil Kornbek og fru Line Barfod. Derefter ønsker formanden at gå videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg vil godt spørge fru Gitte Lillelund Bech, om det her ikke er en præcis beskrivelse af Venstres menneskesyn: Hensynet til skattestop går forud for det enkelte menneske, hensynet til skattestop går forud for, at unge, der er svage og har vanskeligt ved at holde fast eller blive holdt fast i uddannelsessystemet, ryger ud. Venstre er ligeglad.

Kl. 19.55

Af hensyn til skattestoppet vil Venstre foretrække, at der er folk, der forbliver i en uddannet situation, derfor skal den fri ungdomsuddannelse fjernes. Af hensyn til skattestoppet er Venstre fuldstændig ligeglad med, om der er unge mennesker, der har tilrettelagt deres uddannelse i efteråret med henblik på at starte på den fri ungdomsuddannelse, ligeglad med, at de så nu her, efter at de har droppet alt og er i gang med forskoleforløbet, bare står med håret i postkassen.

Venstre er ligeglade, det er Venstres mennesskesyn, er det ikke korrekt?

(Kort bemærkning).

Bodil Kornbek (KRF):

Det her er jo min sidste gang, desværre, så jeg tror, at jeg vil lade den fri ungdomsuddannelse hvile et øjeblik, men kun for et øjeblik, og kaste mig over daghøjskolerne.

Her holdt fru Gitte Lillelund Bech en helt fantastisk tale om sammenhæng, lokale og regionale behov, fleksibilitet, og jeg ved ikke hvad. Men synes fru Lillelund Bech ikke, at det er vanskeligt for de eksisterende daghøjskoler at kunne fortsætte, hvis midlerne så at sige sådan spredes for alle vinde og ikke lander dér, hvor de hidtil har været anvendt?

Jeg må jo spørge fru Lillelund Bech: Hvem tror Venstre, at det her lovforslag først og fremmest vil ramme? Det er jo ganske interessant. Med hensyn til den fri ungdomsuddannelse er det ud med den. Med hensyn til daghøjskoler kunne jeg spørge: Vil man også gerne af med dem, er det også spild på en eller anden måde, er det også en omvej for at kunne nå et mål?

Nogle gange kunne jeg godt tænke mig, og det kan jeg godt tillade mig at sige nu, at politikere bare ville være direkte og sige: Jamen vi bryder os ikke om det her, det er spild. Lad os få en klar tale, det kan vi forholde os til.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Jeg skal først gøre opmærksom på, at jeg sagde, at det var tre ud af fire skoler, der må lukke.

Så kan jeg ikke helt forstå, når fru Gitte Lillelund Bech nu siger, at det ikke er meningen, at daghøjskolerne skal lukkes, for i fredags sagde fru Gitte Lillelund Bechs partifælle, hr. Kristian Jensen: »... en stor del af det, som bliver lagt ud som besparelser på uddannelserne, ganske rigtigt er lukning af bestemte uddannelser, vi ikke mener skal finansieres længere. Det er lukningen af daghøjskoler. Det groteske er jo, at vi rent faktisk har givet et langt højere taxameterbeløb til daghøjskolerne, som ikke er kompetencegivende, end vi f.eks. har givet til hg-uddannelserne«.

Så fru Gitte Lillelund Bechs partifælle mener altså, at daghøjskolerne skal lukkes.

Så vil jeg gerne igen høre: Hvordan har Venstre tænkt sig, at nogle af de mennesker, der ikke har uddannelse og har svært ved at klare sig, skal få en uddannelse fremover?

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Nu får fru Gitte Lillelund Bech ordet, og derefter er næste taler hr. Carsten Hansen som ordfører.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Til fru Anne Baastrup: Nu har jeg utallige gange hørt fru Anne Baastrup udbrede sig om, hvad mit menneskesyn er. Det vil jeg nu tillade mig at hævde at jeg nok bedst selv har styr på.

Jeg synes, at det, der er væsentligt her, er at sige: Det, vi gerne ønsker, er at lave strukturændringer i det eksisterende ungdomsuddannelsessystem, således at der ikke vil være behov for den fri ungdomsuddannelse. Vi mener faktisk ikke, at den fri ungdomsuddannelse skal være den vej, man går, hvis man ønsker fleksibiliteten.

Fleksibiliteten skal findes inden for det eksisterende ungdomsuddannelsessystem, og det betyder også, at de unge, som fru Anne Baastrup er så bekymret for, som så mange i salen er så bekymret for, vil have mulighed for inden for det eksisterende ungdomsuddannelsessystem at få den fleksibilitet og få det forløb mellem bogligheden og praktikkdelen, som de fleste i Folketingssalen her virkelig ønsker for disse unge, og som disse unge måske også har behov for.

Det vil de kunne få inden for det eksisterende system, men det kræver strukturreformer, og det har vi også bebudet. Jeg vil igen henvisse til den handlingsplan om bedre uddannelser, som jeg ved ministeren vil komme med senere på året.

Med hensyn til fru Bodil Kornbeks spørgsmål, det her med vanskeligheden for at fortsætte, hvis midlerne spredes, og hvorfor der ikke er direkte tale: For mig at se vil de gode daghøjskoler fortsætte. De, der løser de lokale behov, de, der har tilpasset sig, de, der faktisk flytter noget, vil kommunen jo vælge at bruge til de her kursister. Derfor synes jeg altså, at det er at stikke folk blå i øjnene at sige, at det er det her, der lukker daghøjskolerne.

Kl. 20.00

Jeg er ret sikker på, at hvis vi var fortsat med den eksisterende kvotemodell, ville vi have set, at der var lige så mange daghøjskoler, der ville lukke. Jeg foretrækker, at man i højere grad tilpasser daghøjskolerne til lokale behov, end at det bliver en detailstyring og en regulering fra Undervisningsministeriets side, der er skyld i, at daghøjskolerne lukker.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Så går jeg videre i ordførerrækken. Hr. Carsten Hansen som første ordfører og hr. Thomas Adelskov som anden ordfører for Socialdemokratiet. Er det korrekt?

Carsten Hansen (S):

Jeg skal starte med at sige, at vi for det første synes i Socialdemokratiet, at det er noget forfærdeligt rod, vi er udsat for her. Det er en gang lovsjusk af værste skuffe, at vi har fået tre store love slået sammen til en: Hvis man er imod den ene, kan man ikke få lov at stemme for nogen af de andre – det er nu ikke, fordi vi ønsker det, men der kunne være partier i Folketinget, der havde lyst til det – og det, at vi ikke har hørings svar bliver mere og mere normen, end det tidligere var.

Det er en gang lovsjusk. Og jeg vil appellere til regeringen om – også fordi statsministeren gentagne gange har holdt taler om kvalitet i lov arbejdet – at vi får det tilbage på sporet.

Det andet er, at vi indtrængende må anmode om, at man overholder indgåede forlig. Vi har et klart forlig med Venstre og De Konservative om finansieringen og kvoteordningen på det her område. Det kan vi selvfølgelig sagtens afklare, men det er det principielle i den måde, vi arbejder sammen på, der er det afgørende.

Lad mig så gå over til selve lovforslaget. Jeg er ikke så stærk i Bibelen, men jeg vil alligevel vove at komme med et bibelcitater: »De, som meget har, skal mere gives«. Og vi må sande, at vi nu har fået en regering, der efterlever de ord. Det er virkelig de, der ikke har, der må holde for. Det er de fattigste ude i verden, og det er besparelserne på uddannelse og aktivering. Der er klare vindere og tabere i regeringens uddannelsespolitik.

Der var mennesker under valgkampen, der sagde, at nu var det ikke til at se forskel i dansk politik, men det skal jeg lige love for at de kan nu. Tillad mig at tegne et overordnet billede, som måske kan blive stående på den indre net-hinde under denne her behandling:

Der vil blive skåret på daghøjskolerne med 16 pct., de kan ikke mere undervise i FVU som kerneområde, den fri ungdomsuddannelse bliver fjernet, AMU-uddannelserne bliver kraftigt beskåret, og fra aktiveringen, som jo går ud over nogle af de svageste på arbejdsmarkedet, fjerner man 1,5 mia. kr., deraf 300 mio. kr. til den tidlige indsats for dem, der bliver fyret. Man fyrer folk i AF, men samtidig lemper man erhvervslivet for

store summer i moms og afløftning. Der er virkelig nogle, der betaler prisen, mens andre tager den.

Vi vil en anden vej i Socialdemokratiet. Vi tror på det enkelte menneske. Vi tror på, at trykthed giver udvikling. Vi tror på de værdier, som hvert eneste menneske indeholder, bare vi giver dem mulighederne. Tager vi daghøjskolerne, har de faktisk været knaldgode til at udfylde disse rammer. En IFKA-undersøgelse fra 1998 viste, at 65 pct. kommer videre i job eller uddannelse. Det er da ikke så ringe. Det er ikke alle uddannelsesinstitutioner, der kan udvise samme resultat.

Vi mener egentlig, som Ole Lund Kirkegaard skriver i børnebogen »Gummitarzan«, at alle er gode til noget. Det gælder bare om at finde ud af det. Og det gør de faktisk på daghøjskolerne.

Men frem og tilbage er lige langt. Vi er på mange måder tilbage ved starten af daghøjskolerne tid, nemlig sidst vi havde en borgerlig regering med en kæmpe arbejdsløshed, hvor man mente, at man skulle tilbyde de her mennesker noget meningsfyldt, rejse dem op igen – det er der, vi er kommet tilbage – og give dem muligheden for at holde fast.

Vi mener i Socialdemokratiet, at vi har stor og god brug for daghøjskolerne som et godt redskab for den målgruppe, vi har fat i. Og det er jo mest kvinderne, der bruger daghøjskolerne. Over to tredjedele af brugerne er kvinder, så hvis Venstre mener, de gerne vil være den lille mands parti, gør de egentlig det rigtige her, for det er de ufaglærte og kortuddannede kvinder, det går allerhårdest ud over.

Hvis vi kigger på lovforslagets indhold på området, har vi måttet lægge øre til meget siden i tirsdags: Nu ville regeringen rette op på den der kikser, der var i finansloven, og efterfølgende har man reddet hele uddannelsessektoren.

Jeg ved ikke, om det var, fordi statsministeren havde godt af den friske luft på Grønland, eller om man lige pludselig kom i tanke om, at der var noget, man havde lovet, som TV 2 havde billeder af, nemlig at der skulle investeres i uddannelsessektoren, især på handelsskolerne. Hvis det er resultatet, burde vi overveje at have fjernsyn på den statsminister overalt eller også sende ham til Grønland noget tiere.

Det er rigtigt, at grønthøsteren er kørt i garage også på daghøjskoleområdet, men en kvotenedsættelse på 16 pct. og en afvikling, som dette lovforslag er udtryk for, er ikke blevet droppet. Og man må spørge: Er det endnu en svipser, som statsministeren har overset? Al støtte for-

svinder, ansvaret og hele økonomien forsvinder ud til kommunerne, og det vil blive givet som generelt bloktilskud uden noget krav om aktivitet for pengene.

Kl. 20.05

Vi synes, at når der kun er 80 kommuner, der har daghøjskoler i dag, var det vel rimeligt, at det var her, pengene kom ud, altså i forhold til aktiviteten, således at de, der ikke har en daghøjskole, ikke bliver vindere på det i forhold til dem, der har en daghøjskole.

Alene på kvoten for aktiverede førtidspensionister, mennesker på sygedagpenge og revalideringer mister en kommune som Århus lige knap 10 mio. kr. Det er penge, der skal findes i en i forvejen trængt kommuneøkonomi, hvor regeringen jo allerede mener, at man bruger for mange penge.

Jeg tror, hvis jeg skal være helt ærlig, at også Århus vil lukke sine daghøjskoler, og det vil de også gøre ganske mange andre steder, for de har ikke råd til andet med den konstruktion, der er. Kunne vi dog for pokker ikke inden for den ramme finde ud af, at her vil vi støtte dem, der laver aktiviteten?

Jeg vil appellere til, at ministeren i hvert fald inden for det her område går i forhandling inden for den ramme, der er sat, hvis det er det overordnede mål. Vi mener, vi kan gøre det bedre.

Et andet område, jeg vil pege på, er, at daghøjskolerne er en af hovedaktørerne i satsningen på de kortuddannede og deres færdigheder inden for læsning, skrivning og regning, og OECD har jo peget på, at der er over 300.000 mennesker i det her land, der mangler grundlæggende færdigheder, så de kan følge en madopskrift, følge med i tv og læse en avis, og her var daghøjskolerne jo udset til at være en af hovedaktørerne. Det fjerner man nu fra daghøjskolerne; de kan i hvert fald ikke have det som en kerneydelse. Det er lidt uforståeligt, at man på det område ikke vil være med til, at daghøjskolerne kan løfte, for det var virkelig her, daghøjskolerne måske kunne være kompetencegivende i forhold til det.

Jeg mener, at det er en forkert prioritering, og opfordrer regeringen til at tænke sig om endnu en gang i forhold til de mennesker, som er dårligst stillede rent uddannelsesmæssigt, som har trukket mindst på uddannelseskontoen.

Jeg håber, at vi under udvalgsarbejdet kan se nærmere på disse problemstillinger og måske også tage de høringssvar, der kommer ind, alvorligt, og jeg håber, at vi kan trække de værste

tidsler ud af lovforslaget. Det medvirker vi gerne til. Vi kan ikke støtte lovforslaget på det grundlag, som det ligger nu.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Der er 3½ minut tilbage til andenordføreren, hr. Thomas Adelskov.

Thomas Adelskov (S):

Nogle troede jo fejlagtigt i tirsdags, at grønthøsteren var kørt i laden, og at stormen af protester, som havde rejst sig over hele landet, havde gjort indtryk på regeringen. Men nej, regeringens ideologiske korstog imod uddannelser til de kortuddannede og uddannelser, der retter sig mod de mest udsatte, fortsætter jo. Uddannelser og skoleformer, som ikke passer ind i statsministerens nye Systemdanmark, skal fortsat nedlægges.

Sidste år forhandlede Folketinget revision af den fri ungdomsuddannelse. Her havde både Venstre og De Konservative pæne ord tilovers for den skoleform, og ikke én gang fremsatte partierne forslag om at lukke den fri ungdomsuddannelse. Tværtimod krævede de forbedringer – det gjorde vi andre også – og det endte jo også med, at VK-partierne stemte for det endelige lovforslag.

Nu skal regeringen jo så bruge penge til sit skattestop og til fradrag og lettelser til erhvervslivet. Taberne bliver de svage unge, som ellers har haft god gavn af den fri ungdomsuddannelse, taberne bliver den såkaldte restgruppe, de unge, som ikke passer ind i vores trimmede og velordnede uddannelsessystem, taberne bliver de unge, som flakser rundt imellem de eksisterende uddannelser, og som med den fri ungdomsuddannelse fandt et åndehul og en vej ind på uddannelsesområdet og ud på arbejdsmarkedet.

Også folkeoplysningen, aftenskolerne og den frie frivillige uddannelsesaktivitet i vores lokalområder skal beskæres – endda så kraftigt, at der reelt bliver tale om lukning af mange, mange af vores lokale aftenskoler. 1.500.000 danskeres brug af folkeoplysningens fritidstilbud står for skud i regeringens jagt på spareobjekter til skattestop og til fradrag.

Folkeoplysningsloven blev jo gennemgribende ændret med virkning fra 1. januar 2001. Den blev ændret efter et meget grundigt udvalgsarbejde, hvor alle brugere og Kommunernes Landsforening i enighed fremsatte et lovforslag. Den blev ændret, og der blev strammet.

Spørger man rundtomkring i aftenskolerne, hvad konsekvenserne af regeringens forslag vil være, ja, så får man svaret, at det vil betyde dobbelt eller mere end dobbelt op for brugerbetalingen. En rundspørge viser, at man f.eks. i Hvidovre på et kursus for bevægelse for astmatikere vil opleve en stigning fra 536 kr. til 1.536 kr., og for en pensionist vil stigningen være endnu højere, nemlig fra 326 kr. til 1.536 kr. for omtalte kursus.

Lovforslaget fjerner også de særlige tilskudsregler for handicapundervisning, der sikrer et tilbud til vores handicappede borgere, så disse alene skulle betale forholdsmæssigt det samme i brugerbetaling som ikkehandicappede. Det betyder nu, at handicappede borgere skal betale betydelig mere for at gå til undervisning end ikkehandicappede.

Fra de delegationer, vi har haft på besøg i Uddannelsesudvalget i dag, har vi også kunnet få dokumenteret, at priserne vil stige op til seks gange mere for handicappede.

Jo, der er søreme taget hensyn til de svageste i samfundet. Der tages hensyn til den lille mand.

Kl. 20.10

Regeringen har også sikret sig, at hvis kommunerne vil give et forhøjet tilskud til handicapundervisningen, vil brugerbetalingen stige endnu mere for ikkehandicappede, fordi forslaget indebærer, at tilskuddet samlet set for al aftenskoleundervisning i en kommune ikke må overstige en tredjedel af lønsudgiften.

Endelig gør det samme forhold sig gældende for pensionister. Lovforslaget betyder, at kommunerne ikke kan yde særlige tilskud til pensionister. Også de vil opleve en meget stor stigning i brugerbetalingen.

Alt i alt et samlet lovforslag, som Socialdemokratiet finder helt ude af proportion med virkeligheden til skade for unge og ledige, til skade og gene for handicappede og pensionister og de 1.500.000 andre brugere af aftenskolernes tilbud om fritidsundervisning.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Der er 10 minutter til deling inden for partierne. Partierne må selv fordele dem.

Louise Frevert (DF):

I dette forslag er det blevet fremhævet, at der vil blive forringelser inden for en del områder, men lad os da være lidt positive, for dette skal ses i lyset af, at der er blevet tilført hele uddannelsessektoren 650 mio. kr.

Lad os nu f.eks. tage daghøjskolerne. Dansk Folkeparti er helt klar over, at daghøjskolerne udfylder en niche, som der er brug for i Danmark. Den varetager en gruppe mennesker, der vil have meget svært ved at klare sig i det ordinære, kompetencegivende uddannelsessystem. Derfor mener vi, at der også skal være plads til, at denne gruppes behov kan varetages.

Dansk Folkeparti mener, at denne lov har gjort det gennemskueligt og meget lettere administrativt, idet man nu ikke skal igennem tredje-mand for at refundere til institutionen, men institutionen kan få refunderet sit tilskud direkte.

Daghøjskoler skal stadig væk være selvejende institutioner. Det er et krav. Og vi ser det som en styrke, at daghøjskolerne skal være mere vågne over for de tilbud, som de udbyder, og at det bliver helt op til kommunerne, hvor meget de vil bruge på daghøjskoler. Vi vil dog ved anden behandling af lovforslaget have præciseret daghøjskolernes virke.

Desuden tror vi også på, at daghøjskolerne får et større islæt af en nærdemokratisk institution, idet der vil blive en lige kommunikation mellem kommunalbestyrelse og daghøjskole. Vi mener også, at daghøjskolen har været igennem en turbulent tilværelse med mange positive og negative tiltag, men skulle med denne lov være på rette kurs.

Det er altid vanskeligt at undvære et gode i forhold til at få et nyt ukendt, og sådan er det også inden for alle de områder, som har været subventioneret af staten igennem et socialdemokratisk styre i årevis. Det er efterhånden blevet sådan, at intet kan etableres, uden at man nærmest med en forurettet mine stiller sig op og siger: Kan jeg ikke få tilskud, så vil jeg ikke mere. Og det kan jo ikke være rigtigt.

Subventioneringsordningerne har ødelagt mange gode, ærlige, frivillige initiativer, som man nu ved frivilligt arbejde igen prøver at opbygge, men det er svært, når man er vant til at få fra den kasse, som venstrefløjen stadig væk tror er bundløs.

Dansk Folkeparti mener, det er en god idé at sætte daghøjskolerne ind under folkeoplysningsloven, så vi mere eller mindre får hele området samlet. Vi er opmærksomme på problemer med spredning af midlerne til kommunerne, der ikke har daghøjskoler, og vil tage dette op ved andenbehandlingen af forslaget.

En anden af Dansk Folkepartis kæpheste, nemlig aftenskoleundervisningen, bliver her reduceret, så der nu vil være tale om, at der er en

tredjedel lærerlønstilskud, samt at 5-pct.s-puljen ikke længere er lovpligtig. Hvis kommunerne synes, de vil etablere en 5-pct.s-pulje, ja, så er de hjertelig velkommen til det, men det vil ikke være et lovkrav.

Det er rent faktisk Dansk Folkepartis intention, at der ved, at vi fjerner en tredjedel af tilskuddet, er håb om, at kommunalbestyrelserne, som egenrådigt kan bestemme, hvilke kurser der skal have tilskud efter kriterierne i loven, vil være så fornuftige, at de forhåbentlig langt om længe får skåret de konkurrenceforvridende fag væk. Det er helt igennem Dansk Folkepartis intention, at hvis man skal bruge statslige midler til folkeoplysende arbejde, skal de i alle tilfælde ikke være til de såkaldte festfag.

Tværtimod ser vi gerne, at kommunerne op-prioriterer handicapundervisningen, undervisning af pensionister, psykisk syge, døve, blinde, klub- og sportsaktiviteter til børn og undervisning inden for sprog og eksempelvis edb, og her vil Dansk Folkeparti ligeledes ved anden behandling af lovforslaget foreslå helt klare regler for ovennævnte, der ligger tæt op ad den allerede eksisterende lov.

Kl. 20.15

Dansk Folkeparti mener også, at der bør strammes op på de kriterier, der er i loven, og det vil vi stille forslag om under anden behandling af lovforslaget. Bl.a. har det længe været en torn i øjet, at man har betegnet folkedans som en ikke konkurrenceforvridende virksomhed. Om dette kunne jeg holde lange foredrag, men det vil jeg ikke tage den ærede forsamlings tid med.

Nu er vi nået til den fri ungdomsuddannelse, som vi godt er klar over har hjulpet mange unge mennesker igennem en svær tid, hvor de skulle have tid til at tænke sig om, inden de kom videre i uddannelsessystemet.

Nu er det jo sådan, at Dansk Folkeparti mener, at det primært må dreje sig om, at de fleste arbejdsduelige skal være med til at holde hjulene i gang i Danmark, det vil sige bestrebe sig på at få en kompetencegivende uddannelse, og det kan absolut være en kompetencegivende uddannelse på flere forskellige niveauer.

Vi er også udmærket klar over, at de unge mennesker, som er i gang med et såkaldt uddannelsesforløb under den fri ungdomsuddannelse, selvfølgelig skal kunne gennemføre dette. Vi har ingen ønsker om at stoppe noget midt i det hele.

Men lad mig nu én gang for alle pointere fra denne her talerstol, at den fri ungdomsuddannelse i min ideologi ikke har den rette betegnelse,

for det ordet uddannelse indgår. Den fri ungdomsuddannelse er ikke kompetencegivende. Uddannelse er noget, der giver en arbejdskompetence, så man kan klare sig på arbejdsmarkedet, og når man bruger 2-3 års venten og standby for at prøve alle mulige alternative tiltag for at finde sig selv, har det i mine øjne intet som helst med uddannelse at gøre. Der står heller ikke skrevet nogen steder, at der skal være selvudviklingskurser for skatteborgernes penge.

Derfor mener vi, at den fri ungdomsuddannelse er overflødig. Dog vil jeg sige, at der er flere kategorier af unge mennesker, som er i den fri ungdomsuddannelse, og jeg vil helt medgive, at der vil være en gruppe, som ikke vil være integrerbar i det ordinære uddannelsessystem.

Derfor skal der findes en margen til, at disse unge mennesker kan finde et sted, hvor de eksempelvis kan få delkompetenceuddannelse eller dygtiggøre sig på andre måder, f.eks. kreativt, hvis det er deres force. Det kunne f.eks. være på en daghøjskole. Det vil f.eks. også kunne være TAMU-undervisningsmuligheder, der vil være EGU-kurser, eud-kurser og produktions-skoler. Er det f.eks. mere kunstneriske uddannelser, man sigter imod, kunne man melde sig på en højskole, som primært har med kreative fag at gøre. Desuden er der inden for de musisk kreative beskæftigelsesområder mulighed for at tilrettelægge relevante forløb.

Summa summarum synes Dansk Folkeparti, at det ikke ser så sort ud, som mange vil gøre det til – tværtimod. Vi mener, at forslaget til denne lov med de nævnte justeringer er ganske godt, og vi er helt opmærksomme på, at der er de her huller, der skal lappes under anden behandling.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Det er rystende, at man kan blive ved med at snakke om, at der tilføjes uddannelsessystemet 650 mio. kr. Det er jo rigtigt nok, kan man sige, men de 250 mio. kr. tages altså fra uddannelsessystemet selv. Så er der 400 mio. kr. tilbage. Nedskæringskataloget var på 1,4 mia. kr. Der mangler altså stadig væk 1 mia. – 1 mia. kr. skal uddannelsessystemet skære.

Jeg vil gerne spørge, om Dansk Folkeparti er stolt af at have skåret 1 mia. kr. i uddannelsessystemet og »så sort ser det jo heller ikke ud«?

Indrømmer Dansk Folkeparti, at nedskæringerne i det her forslag rammer de handicappede, de tosprogede, de arbejdsløse og de unge, der aldrig fik en uddannelse – glem de tosproge-

de, dem ved vi godt, I er ligeglade med – og at Dansk Folkeparti dermed under ingen omstændigheder kan kaldes den lille mands parti?

Så vil jeg gerne her til sidst give Dansk Folkeparti ret i, at kassen ikke er bundløs, men den er altså heller ikke tom. Dansk Folkeparti og regeringen får det til at lyde, som om Danmark er i økonomisk krise. Det er altså ikke tilfældet. Kassen er ikke tom.

Jeg vil gerne spørge Dansk Folkeparti, om Dansk Folkeparti kan erkende, at det er et spørgsmål om vilje, og at det er et spørgsmål om, om man sætter skattestoppet højere end hensynet til de handicappede, til de unge, der aldrig fik en uddannelse, og til de arbejdsløse. Det er et spørgsmål om vilje og ideologi, ikke et spørgsmål om mangel på penge.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Til fru Louise Fravert ... (Afbrydelse fra salen: Frevert) ... Frevert, undskyld – jeg skal nok lære at udtale det rigtigt:

Kl. 20.20

Jeg kunne godt tænke mig, at fru Louise Fravert uddybede det omkring daghøjskolernes indhold i forhold til deres virke. Hvad det er, at Dansk Folkeparti mener. Jeg er ganske enig i, at vi i det mindste kunne få præciseret et uddannelsesindhold inden for det virke, som er på daghøjskoleområdet.

Derudover kunne vi måske få et par ord om det med spredning af midler til kommunerne. Vil det sige, at Dansk Folkeparti er indstillet på, at det er de kommuner, der har daghøjskoler, der også skal have tilskuddet?

Det kunne være ganske interessant at høre, også hvis der kommer andre ting frem i høringsvarene. Der sker jo lovsjusk her uden høringsvarer. Men hvis der viser sig andre meget uhenigtsmæssige ting, som f.eks. det med at handicappede skal til at betale seks gange så meget i brugerbetaling, er Dansk Folkeparti så indstillet på at lave ændringer? Altså ganske enkelt: Er man indstillet på at være med til ændringer på det her område, og hvilke præciseringer kunne man måske forestille sig med hensyn til indholdet og spredningen af midlerne til kommunerne?

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Jeg forstod på ordføreren, at det var håbet, at dette lovforslag kunne få kommunerne til at vil-

le begynde at gribe ind over for det, der blev kaldt konkurrenceforvridende uddannelser.

Jeg skal bare bede ordføreren om at bekræfte, om ikke det er sådan i lovgivningen allerede i dag, at kommunen faktisk kan gå ind og sige, at man ikke vil udbyde bestemte kursustyper i kommunen, eller at ministeren kan gå ind og fjerne udbuddet af visse kursustyper fra folkeoplysningsloven. Det var det ene.

For det andet vil jeg spørge ordføreren, om ikke det et eller andet sted gør et enormt indtryk, at der er tale om en seksdobling, en seksdobling af kursusudgiften for handicappede brugere? Gør det ikke indtryk at høre, at et 30-timers bevægelseskursus for astmatikere i Hvidovre kommer til at stige fra 536 kr. til 1.536 kr.?

Endelig vil jeg spørge i forbindelse med den fri ungdomsuddannelse, om ikke ordføreren kan bekræfte, at de deputationer, vi har haft i Uddannelsesudvalget i dag, rent faktisk godtgjorde, at mange unge kommer igennem en fri ungdomsuddannelse med en kompetencegivende uddannelse og får job i den anden ende, lige nøjagtig som Dansk Folkeparti faktisk ønskede sig?

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Man kan jo spørge sig selv, om der ikke er nogen, der hører ordentlig efter i denne her forsamling, for jeg har oven i købet stået og pointeret heroppefra, at Dansk Folkeparti under andenbehandlingen af det her lovforslag vil gå aktivt ind i at få det forbedret.

Vi kan nemlig ikke, vil jeg så sige til Enhedslistens ordfører, gå ind for det, der står i lovforslaget. Vi er udmærket godt klar over, og det pointerede jeg også heroppe fra talerstolen, at vi vil gå ind og prioritere i den folkeoplysningslov, der skal revideres nu, at vi vil prioritere de handicappede, pensionisterne, de døve, de blinde og aktivitet inden for sportsklubberne til børn og unge.

Så jeg kan slet ikke se, hvad problemet er. Det har vi sagt, at vi vil gå aktivt ind i. Om ikke andet skal det findes inden for rammen, ellers vil vi i Dansk Folkeparti have meget, meget svært ved at kunne gå ind og stemme for denne her lov. Det kan jeg godt stå og sige heroppe fra den talerstol. Det var den ene del af det.

Og skal jeg nu virkelig til at bruge tid på at stå her og fortælle om mine egne erfaringer med den fri ungdomsuddannelse. Det er altså ikke mig, der har været på den, selv om man måske

kunne tro det, men jeg har med min virksomhed faktisk har haft omkring 10 unge meget, meget søde mennesker under den fri ungdomsuddannelse, fordi jeg har været en privat virksomhed, der har haft hjemmel til at kunne have det.

Der var et spørgsmål til Venstres ordfører om, hvorvidt Venstres ordfører havde erfaringer med at have unge under den fri ungdomsuddannelse, og der kan jeg sige, at det har jeg selv personlig haft, så jeg ved helt præcis, hvad det er for nogle forskellige mennesker. Nu skal man selvfølgelig ikke kategorisere ud fra 10 mennesker, men det har været 10 vidt forskellige mennesker, som har været et bredt udsnit.

Otte af dem er gået videre i det ordinære system, og der er oven i købet to af dem, der læser på universitetet, og det kan I forsikre jer om ved selvsyn. Det er positivt, ja, men der er en restgruppe, og det har jeg også pointeret i min tale. Der er en restgruppe, som vi skal tage hånd om, og det kan vi gøre ved at lade dem gå ind på de tiltag, jeg nævnte heroppefra.

Kl. 20.25

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg forstod på fru Louise Freverts bemærkninger både i selve indledningen og også her i svaret, at Dansk Folkeparti ikke har en aftale med regeringen omkring dette lovforslag, og man altså er frit stillet med hensyn til at stille ændringsforslag. Man har en aftale om finansloven som sådan, men jeg har forstået, at man, når man vil stille ændringsforslag ved andenbehandlingen, så ikke har en aftale omkring selve lovforslaget, som ligger fremlagt. Det er bare for at få det bekræftet.

Så med hensyn til den fri ungdomsuddannelses elever er det da godt, at fru Louise Frevert har erfaring med det, det er langt mere positivt, end at man slet ikke har nogen erfaring, men man kan nok alligevel ikke slutte noget konkret – det tror jeg også, at fru Louise Frevert ved – ud fra et antal på 10 elever. Det er jo meget forskellige typer unge, der er dem, hvor vi har det forløb, at de begynder på en produktionsskole, og de er ganske anderledes end dem, der begynder f.eks. på en højskole.

Og lige til allersidst, om fru Louise Frevert, som henviser til bemærkningerne, hvor der også står, at TAMU er et alternativ, er helt klar over, hvad det er, det »kvalificerer« en til at komme på TAMU. Det er altså slet ikke noget, der minder om en fri ungdomsuddannelse, hverken

med hensyn til indhold eller det, der »kvalificerer« en til at komme på TAMU.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg vil faktisk gerne kvittere over for fru Louise Freverts indlæg, fordi jeg synes, det var meget menneskeligt og en meget nuanceret tilgang til lovforslaget.

Alligevel kan jeg ikke lade være med at sige, at det er jo nemt. Først tager regeringen 650 mio. kr., og så lægger vi dem tilbage igen, og så skal vi høre, at der er tilført uddannelsessektoren 650 mio. kr. Men o.k., det blev en besparelse, der var 650 mio. kr. mindre end ellers, fair nok.

Hr. Kristian Jensen, Venstres ordfører, sagde i fredags under førstebehandlingen af finanslovforslaget: Ja, der lukkes daghøjskoler. Derfor spørger jeg fru Louise Frevert, som siger, at restgruppen – det er et frygteligt ord – men restgruppen, som ikke længere kan bruge FUU, muligvis kan få nogle muligheder, der ligner, på daghøjskolerne. Men der lukkes faktisk daghøjskoler. Er der et bud fra Dansk Folkeparti på det, og er der et bud fra Dansk Folkeparti på, hvordan vi håndterer den meget stærke deltagerbetalingssforøgelse, der sker på folkeoplysningsområdet for pensionister, som jo har meget, meget glæde af aftenskolerne?

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Jeg vil også gerne kvittere for tilsagnet om, at vi i udvalgsarbejdet kan gå ind og kigge på det her lovforslag og få fjernet nogle af de åbenbare urimeligheder, der er, bl.a. over for nogle af de allersvageste i vores samfund.

Det drejer sig om deltagerbetalingen for handicappede, for ældre osv., som ordføreren nævnte. Vi er heller ikke bundet af en aftale med regeringen på det her område, og vi kan derfor sætte os sammen. Det skulle kunne gøre, som jeg kan høre på de foreløbige bemærkninger, der har været, at vi kunne finde et flertal uden om regeringen, som forhindrer, at disse voldsomme besparelser skal ramme hele folkeoplysningsområdet.

Omkring den fri ungdomsuddannelse vil jeg gerne spørge ordføreren, om ikke ordføreren også kan være enig med mig i, at det virker lidt over hals og hoved-agtigt, at man lukker en uddannelse, inden man har andre tilbud til disse unge mennesker. Det kan godt være, at vi kan være uenige om, hvad den fri ungdomsuddan-

nelse gør osv., men resultatet af at man lukker svarer ligesom til, at man køber en guldfisk; lægger den på køkkenbordet derhjemme og så går ud og leder efter et akvarium. Sådan fungerer tingene altså ikke; nu lukker man altså, inden man har andre tilbud til de unge.

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Først til fru Marianne Jelved: Nej, der er ikke nogen nemme løsninger, det er nemlig fuldstændig rigtigt.

Kl. 20.30

Rent faktisk er der jo, det har vi set fra undervisningsministerens hånd i det sidste blad, der udkom, en hel del daghøjskoler, der allerede er lukket, og der er varslet flere lukninger, men jeg tror ikke, det er så galt endda. Der bliver sparet 20 pct., vi kommer til at spare nogle andre ting derude, men der bliver et meget bedre samarbejde med nærdemokrati, så jeg er slet, slet ikke så sort indstillet som mange af de andre tilstedeværende her i salen.

Til hr. Thomas Adelskov vil jeg have lov at sige, at der jo rent faktisk er en del muligheder på nuværende tidspunkt. Der er et egu-forløb, der er de forløb, som jeg har nævnt. Jeg er helt sikker på, at vi måske også i udvalget kan finde frem til et samarbejde, hvor vi diskuterer, om der i virkeligheden var nogle andre nicher end de her nævnte. Vi har alle sammen haft meget kreative bud på, hvad der eventuelt kunne være for de unge mennesker, som er en restgruppe, hvilket jeg vil give fru Marianne Jelved ret i et kedeligt ord. Jeg vil hellere sige en lille gruppe, der ikke er integrerbar. Det var faktisk det ord, jeg brugte i min ordførertale, og det vil jeg hellere benytte her.

Hr. Aage Frandsen taler om rammen, som jeg også talte om. Og det er klart: Vi er med i en finanslov, og det er der overhovedet ikke nogen, der skal klandres for. Det er vi, og der bliver vi. Vi går ikke nogen steder hen.

Men det, jeg sagde, var, at der er muligheder, som jeg vil stille forslag om, og som jeg vil snakke med ministeren om at få i orden inden for rammen. Så må vi finde ud af, hvordan reglerne så kan håndteres. Det var, hvad jeg sagde, og det er, hvad jeg har tænkt mig at gøre.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg manglede at få svar på et spørgsmål før, så nu vil jeg stille det igen: De tal, der bliver nævnt,

er jeg en lille bitte smule fikseret på, for jeg synes, at der har været så tykt et røgslør omkring de her finanslovforhandlinger.

Når fru Louise Frevert taler om, at der tilføres uddannelsessystemet 650 mio. kr., vil fru Louise Frevert så erkende, at 250 mio. kr. tages fra uddannelsessystemet selv, at der dermed er 400 mio. tilbage, og at man som udgangspunkt ville skære 1,4 mia. kr., og at Dansk Folkeparti derfor er med til at lave en finanslov, der skærer 1 mia. kr. på uddannelsesområdet?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg kunne ikke drømme om at friste Dansk Folkeparti til at træde ud af et forlig, for sådan noget må man ikke gøre. Forlig er forlig, og dem skal man holde, ligesom et ord er et ord, og ord skal man holde, og hvis ikke man gør det, fortjener man ikke en lang tilværelse herinde i Folketinget. Så det er noget af det allervigtigste. Det var ikke det.

Jeg forstår det sådan, at Dansk Folkeparti selvfølgelig har en finanslovaftale, man har et forlig omkring en lovgivning, omkring de her ting, hvor det også ligger, at f.eks. den fri ungdomsuddannelse lukker, og Dansk Folkeparti ønsker ændringer i det, der ligger i det lovfor-slag.

Men Dansk Folkeparti kan ikke fremsætte ændringsforslag i Folketinget. Det er sammen med regeringen alt sammen, men det var bare det, jeg tænkte på et tidspunkt: Hov, hov, det kan være, vi kan lave nogle forbedringer sammen. Men fru Louise Frevert er bundet til Venstre/De Konservative og kan ikke lave aftaler med andre end dem. Og det er helt fair. Jeg havde sådan set heller ikke forventet det, men ordvalget var sådan, at jeg lige pludselig tænkte, at der var søreme en mulighed nu.

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Hvor lyder det herligt, at hr. Aage Frandsen vil tage en lille dans her og danse med Dansk Folkeparti, men jeg tror nu, jeg holder mig til V og K i denne her sammenhæng.

Vi er ganske klar over, at der er nogle små huller, der skal lappes på, men jeg tror, det vil være bedst, at Dansk Folkeparti tager den lille snak med ministeren.

Med hensyn til Enhedslistens ordførers kommentar vil jeg bare sige, at den reserve, de penge

er taget fra, har rent faktisk ikke været brugt i 3 år, så jeg kan ikke se, hvad problemet er.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg bliver nødt til at insistere på at få et svar. Er Dansk Folkeparti, eller er Dansk Folkeparti ikke med til at lave en finanslov, hvor man skærer 1 mia. kr. i uddannelsessystemet? Vi kan tage de 250 mio. kr. ud, man fodrer hunden, men altså med dens egen hale. Men vi taler om 1 mia. kr. De 250 mio. kr. går fra uddannelsessystemet selv. Er Dansk Folkeparti med til det, eller er Dansk Folkeparti ikke med til det?

Kl. 20.35

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Da der ikke er andre, der har begæret ordet, fortsætter vi i talerrækken. Den næste taler er fru Helle Sjelle som ordfører.

Helle Sjelle (KF):

En veluddannet befolkning er vort vigtigste råstof her i Danmark. Vi skal passe på det og blive ved med at udvikle og højne kvaliteten. Men det fritager selvsagt ikke området for, at vi fokuserer på effektivitet og en bedre udnyttelse af ressourcerne.

For at få mest muligt ud af skattekronerne, og det er vi vel egentlig alle interesserede i, er det er nødvendigt løbende at kigge offentligt finansierede områder, herunder også uddannelsesområdet, godt efter i sømmene for at finde ud af, om de kunne organiseres på en mere hensigtsmæssig måde. Det er det, vi gør med det her forslag.

Hvad angår daghøjskolerne, så er formålet med lovforslaget at forenkle reglerne for området og samle styring og finansiering hos kommunerne, så skolerne kan være et naturligt led i den lokale, folkeoplysende og beskæftigelsesfremmende indsats.

Derfor indebærer forslaget, at loven om daghøjskoler bliver ophævet, og daghøjskolerne til gengæld kommer ind under folkeoplysningsloven. Herefter er det helt op til kommuner og amter, om de nu vil støtte en daghøjskole.

Vi synes, det er udmærket, at der er en mulighed for at gå på en daghøjskole, fordi det giver en alternativ mulighed for oplysning og uddannelse. Men nogle steder er der naturligvis et større behov for daghøjskoler end andre, og med den nye lov skulle der være mulighed for variation og tilpasning til de forhold, der er på det enkelte sted.

I Det Konservative Folkeparti synes vi, det er hensigtsmæssigt, at man forenkler og afbureaukratiserer, hvor det er nu engang er muligt. Regeringen fokuserer imidlertid meget på kompetencegivende uddannelser, og derfor indeholder det her lovforslag også nogle markante ændringer inden for folkeoplysningen.

Det drejer sig om ændring af folkeoplysningsloven, der indebærer, at 5-pct.s-puljen bortfalder, og der kommer et lavere loft for, hvor meget kommunen må bruge på udgifterne til leder- og lærerløn. Der bliver da også mulighed for, at man lokalt kan have et forskelligt tilskudsniveau til de fag, der udbydes.

Vi har det indtryk, at 5-pct.s-puljen godt kan undværes eller rettere sagt, at kommunerne godt selv kan finde ud af at bruge penge på f.eks. lokalt udviklingsarbejde, hvis der nu engang er behov for det. Derudover mener vi, det er positivt, at man selv lokalt også har friheden til at vælge, hvad man ønsker at satse på.

Det er imidlertid vigtigt for os i Det Konservative Folkeparti at fastslå, at vi under udvalgsbehandlingen er parate til at drøfte, hvordan forslaget enkelte elementer helt konkret skal udformes. Indkommer der nogle gode og hensigtsmæssige forslag, der kan forbedre det her lovforslag, er vi parate til at se nærmere på det, så længe det ikke berører den økonomiske ramme for området.

Med hensyn til den fri ungdomsuddannelse bliver det jo her foreslået, at den ophører med at eksistere. Det synes vi er fornuftigt. For at sikre, at flest muligt kommer videre i det ordinære uddannelsessystem eller kommer i beskæftigelse, mener vi, der skal stilles krav.

Vi i Det Konservative Folkeparti er overbeviste om, at der findes andre, hurtigere og bedre veje for de her unge til arbejdsmarkedet eller en kompetencegivende uddannelse end den fri ungdomsuddannelse.

Vi mener, det vil være en stor fordel, en bedre start for mange at søge ind på en egentlig kompetencegivende uddannelse, og der er mange muligheder og tilbud til de unge. Derfor er vi også af den opfattelse, at forslaget om at fjerne den fri ungdomsuddannelse ikke bare er sund uddannelsespolitik, det er også et klart og rigtig signal til landets unge. Hermed bliver det nemlig klart, at regeringens politik er at nedprioritere uddannelser uden formel kompetence til fordel for kompetencegivende uddannelser, der konkret giver mulighed for at blive lukket ind

på arbejdsmarkedet og tjene penge frem for at være på overførselsindkomster.

Endelig indeholder lovforslaget også en forenkling af de betalingsordninger, der er for aktiverede, som er i uddannelses tilbuddet. Det skal ikke længere være staten, men de lokale myndigheder, der udbetaler tilskuddet direkte til den uddannelsesinstitution, hvor den aktiverede nu er.

Kl. 20.40

Det er tiltag, som medfører forenkling og afbureaukratisering og hvorfor have mere administration, når vi kan få mindre?

Som nævnt i indledningen vejer hensynet til et godt uddannelsessystem meget tungt i Det Konservative Folkepartis politik.

Naturligvis kræver ethvert tiltag på uddannelsesområdet, at vi tænker os grundigt om og træffer nogle velovervejede, kloge valg, når vi skal prioritere og løse de mange opgaver, som en vedvarende kvalitetssikring og forbedring af landets uddannelser medfører.

Men et godt og kloget prioriteret uddannelsessystem er ikke ensbetydende med et system, der hele tiden tilføres flere midler, og hvor det er forbudt at diskutere, om ressourcerne kan udnyttes bedre og måske mere effektivt. For prioriteringer og effektiviseringer skal der nu en gang til, for at vi kan beholde vores velfærdssamfund, uden at vi skal hæve skatteprocenten.

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Jeg skal spørge den konservative ordfører, om hun er enig i følgende citat, og det citat er fra hr. Brian Mikkelsen, der den 20. april 2001 holdt en tale om den fri ungdomsuddannelse. Deri hed det:

»Intentionen med den fri ungdomsuddannelse er jo, at den skal tage sig af de unge, som ikke passer ind i et normalt skoleforløb, og vi er meget opmærksomme på, at der selvfølgelig er nogle, der ikke passer ind i det traditionelle skoleforløb. Man skal passe på, at det ikke bliver for konformt, for alle eleverne, alle de unge mennesker er jo drønhamrende forskellige, ...« sagde Brian Mikkelsen og sluttede: »Som udgangspunkt er vi derfor på trods af tidligere snak ikke imod, at man har en konstruktion, som hedder den fri ungdomsuddannelse ...«.

Er ordføreren enig med den nuværende kulturminister og daværende uddannelsespolitiske ordfører for Det Konservative Folkeparti?

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Fru Helle Sjelles udgangspunkt med mest mulig uddannelse for pengene kan vi i Socialdemokratiet sagtens tilslutte os.

Og så vil jeg gerne kvittere for det signal, der lå, den langt mere udgmatistiske tilgang til regeringens forslag, og også det, at fru Helle Sjelle jo erkender, at høringssvarene ikke er kommet ind, og at der er ting, der kan ændres og inden for rammen. O.k. der er jo lavet et forlig, og man har lavet et forlig uden om os, men jeg vil gerne takke for tilsagnet om, at man går med.

Jeg vil gerne give et enkelt eksempel, som jeg har fået ind i dag. F.eks. vil man i Herning – og det er ikke helt tilfældigt valgt – miste 73 pct. af det tilskud, man i dag har til sin daghøjskole. Er der hensigtsmæssigt? Det synes jeg kunne være rart at høre fru Helle Sjelles mening om.

Så vil jeg spørge: Mener fru Helle Sjelle på indholdssiden i forhold til daghøjskolerne, at det er helt o.k.? Vi vil gerne være med til en opstramning i forhold til indholdet og høre, om De Konservative vil være med her.

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Til hr. Thomas Adelskov vil jeg sige, at jeg ikke synes, det gør noget, at man får nogle ideer undervejs, heller ikke, når man får nogle bedre ideer undervejs, og det er faktisk det, jeg synes, regeringen har fået, hvad angår den fri ungdomsuddannelse.

Og så er det jo sådan, at hvis befolkningen synes, vi har gjort noget forkert, så kan de jo skifte os ud ved næste valg. Værre er det jo heller ikke. Men jeg synes, det er udmærket, at man bliver klogere og dermed også finder ud af, at vi synes, at den fri ungdomsuddannelse er noget, vi helle skal nedlægge frem for at ændre.

Hvad angår hr. Carsten Hansens spørgsmål om det signal, der lå, så er jeg da glad for, at man tager det som en positiv håndsrækning. Det er faktisk også sådan, vi ønsker det skal opfattes.

Jeg ser frem til, at vi får en meget, meget konstruktiv udvalgsbehandling af de her ting, og der synes jeg også, vi skal drøfte de andre ting, som hr. Carsten Hansen var inde på i sit indlæg, også bl.a. vedrørende daghøjskolerne. Det kan godt være, der er nogle steder, hvor vi kan skrue tingene mere hensigtsmæssigt sammen, og det synes jeg vi skal være åbne over for.

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Jeg skal starte med at kvittere for ordførerens opfordring til vælgerne om at stemme på nogle andre ved næste valg frem for de nuværende regeringspartier. Det er i hvert fald en opfordring, som vi vil gentage ved adskillige lejligheder.

Kl. 20.45

Jeg skal dog også genspørge ordføreren om, hvad det nu er, der siden april måned har forandret sig så meget i den fri ungdomsuddannelse, at Det Konservative Folkeparti fuldstændig er vendt på en tallerken og i dag taler varmt for, at man nedlægger den, når det er sådan, at hr. Brian Mikkelsen, daværende uddannelsespolitisk ordfører for Det Konservative Folkeparti, den 20. april 2001 stod her på talerstolen og talte varmt for kvalitetene inden for ungdomsuddannelserne.

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Som jeg sagde før, kan det jo ske, at man bliver klogere undervejs, og jeg synes kun, det er en god ting, at det kan lade sig gøre.

Hvad angår grunden til, at vi har ændret mening, så opfatter jeg det nu ikke som så stor en ændring i vores opfattelse af den fri ungdomsuddannelse, som hr. Thomas Adelskov gerne vil gøre det til. Jeg tror meget, det er et spørgsmål om ord.

Men derudover vil Det Konservative Folkeparti i hvert fald også meget gerne sende et signal om, at det altså er de kompetencegivende ungdomsuddannelser, vi først og fremmest satser på. Og der har vi så valgt at sige, at vi mener, at mange af de personer, der går på den fri ungdomsuddannelse, sikkert har haft nogle gode oplevelser med den fri ungdomsuddannelse, men det ændrer jo ikke ved, at mange af de personer lige så godt kunne have taget en eller anden kompetencegivende ungdomsuddannelse som f.eks. hf eller gymnasiet.

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Jeg har sådan set forstået synspunkterne omkring de kompetencegivende ungdomsuddannelser. Dem har jeg respekt for og er faktisk også enig i. Det, jeg sådan set bare forholder mig til, er, at den fri ungdomsuddannelse netop, som hr. Brian Mikkelsen sagde 20. april 2001, henvender sig til de unge, som ikke passer ind i det eksisterende uddannelsesforløb. Og det, jeg havde ind-

tryk af, at hr. Brian Mikkelsen dengang talte om, var netop det der Systemdanmark, altså at dem, som ikke passer ind i Systemdanmark, er dem, han kerer sig om, og derfor bakkede han faktisk op om konstruktionen den fri ungdomsuddannelse. Og det undrer mig så, at man i dag står på talerstolen og har ændret synspunkter og nu mener, at alle skal passe ind i de samme rammer og de samme kasser.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Det, der lige fik mig op af stolen, var, at jeg synes, det var helt fantastisk at få noget ærlig tale heroppe fra talerstolen. Det giver anledning til, at vi måske kan få en mere indholdsrig debat.

Jeg synes, det var utrolig rart at høre fru Helle Sjelle sige åbent og ærligt, at De Konservative vil prioritere de kompetencegivende uddannelser. At man så kan ærgre sig over, at der også på de kompetencegivende uddannelser er en lang, lang række nedskæringer er, hvad det er, men det er ærlig tale: Vi vil prioritere de kompetencegivende uddannelser. Hvor er det dog en lettelse at høre.

Det mener vi ikke i Enhedslisten at man skal, og det kan ikke være nogen overraskelse, at der er uenigheder mellem De Konservative og Enhedslisten, men nu får vi i det mindste en indholdsdiskussion, og det synes jeg er rart.

Vi mener, der skal være plads til det skæve, vi mener, der skal være plads til det alternative. Vi mener ikke, at alle mennesker kan passe ind i de gængse rammer, og derfor er vi kedde af, at man går ind og skærer i daghøjskolerne, og man nedlægger den fri ungdomsuddannelse, for vi mener, der er en masse mennesker, for hvem det her har været en mulighed for at få en uddannelse. Det er det, vi ser som problemet.

Vi mener ikke, at det er muligt inden for et uddannelsessystem, der ud fra normerne i samfundet vil favne alle. Det er det ikke, og derfor er det vigtigt at bevare de fri ungdomsuddannelser og daghøjskolerne.

Men tusind tak for lidt ærlig tale fra fru Helle Sjelle.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Nu blev jeg fristet, fordi fru Helle Sjelle sagde det samme, som fru Gitte Lillelund Bech gjorde, og jeg fik ikke svar fra fru Gitte Lillelund Bech, så jeg prøver nu med Det Konservative Folkepartis ordfører.

Fru Helle Sjelle siger, at de elever, der er gået gennem den frivillige ungdomsuddannelse, lige så godt kunne have taget en kompetencegivende uddannelse fra starten af.

Så spørger jeg igen: På hvilket grundlag siger fru Helle Sjelle det, eftersom den fri ungdomsuddannelse jo netop er beregnet for dem, som ikke kan finde ud af at gå den direkte vej og slagne vej gennem uddannelsessystemet? Jeg er meget interesseret i at vide, hvad det er for et grundlag, der ligger bag Venstres og De Konserveratives ordføreres betragtninger på det her punkt.

Kl. 20.50

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Til hr. Thomas Adelskov vil jeg sige, at jeg føler faktisk, at jeg i mine forrige svar gav en forklaring på, hvorfor vi synes, det er en god idé, at vi nedlægger den fri ungdomsuddannelse.

Til fru Marianne Jøved vil jeg sige, at vi altså har den opfattelse, at der er mange andre gode, rigtig gode uddannelsesstilbud, som de unge lige så godt kan tage del i som at bruge den fri ungdomsuddannelse.

Jeg tror meget, ligesom fru Gitte Lillelund Bech var inde på, at det handler om en god vejledning, og her må vi så se på, om vi skal sætte ind i langt højere grad, end vi gør på nuværende tidspunkt. Men jeg er ikke nervøs for de unge, der ville vælge den fri ungdomsuddannelse. Jeg tror faktisk godt, at den gruppe kan klare sig fremover, og hvis det ikke skulle blive tilfældet, og hvis der opstår nogle behov, må vi jo se på det hen ad vejen.

Aage Frandsen (SF):

Noget af det flotteste, som Danmark har skabt inden for uddannelsesområdet, er folkeoplysningen, som har til formål at give alle mulighed for ad den vej at blive oplyst og få forskellige former for kompetencer. Lyset skulle ej være for de lærde blot.

Skal man tale om noget, der er særlig dansk, noget, vi kan sige, vi har bidraget med fra dansk side til omverdenen, er det folkeoplysningen og højskolerne. Folkeoplysningen er vokset ud af højskoletraditionen og har været noget af det mest eksperimenterende, vi har haft på uddannelsesområdet. Jeg vil bare nævne nogle af eksperimenteret, som er blevet til noget vedvarende, nemlig den almene voksenuddannelse og hf på VUC, daghøjskolerne og produktionsskoler-

ne og indtil forleden også den fri ungdomsuddannelse.

Danmark er kendt og respekteret verden over for sin folkelige oplysningsvirksomhed. Ikke bare er vi kendt for at være stedet, hvor der arbejdes med denne eksamensløse, livskompetente folkeoplysning, men Danmark er også et sted, som andre er kommet til for at forsøge at finde en måde at gribe tingene anderledes an på. Vi ved jo, at skal vi have et velfungerende, demokratisk samfund, er det ikke nok, at vi har eksamensskoler og rationelle holdninger, for de kan ikke bære samfundet alene. Men det kan kolde hjerner ej forstå.

Med dette lovforslag brydes der noget i årtiers tradition i folkeoplysningen. Dagen i dag og den dag, dette lovforslag bliver vedtaget, vil være en mærkedag, en meget sort mærkedag i folkeoplysningens og den danske uddannelses-traditions historie.

Samlende kan man sige om dette forslag, som indeholder mange elementer, at det skal begrænse friheden. Vi vil ikke afvise, at der kan være grund til at lave nogle afgrænsninger af, hvad folkeoplysning er, men vi afviser kraftigt, at man vil lave en brugerbetaling af denne karakter. Vel er der mennesker, der måske godt kan betale noget mere i brugerbetaling, men netop nogle af de mennesker, som netop skulle have glæde af folkeoplysningen, vil fremover fravælge den af økonomiske grunde.

Et særligt problem i den forbindelse er den øgede brugerbetaling, der ligger i lovforslaget, og som rammer forskellige typer af handicappede. Folkeoplysningen er reelt det eneste sted, hvor handicappede tilbydes undervisning, som er tilrettelagt under hensyn til deres særlige behov, men hvor den faglige kerne samtidig fastholdes.

Den folkeoplysende virksomhed har været stedet, hvor man har været lydhør og haft forståelse for, at også handicappede har brug for undervisning, men tilrettelagt på en helt særlig måde med udgangspunkt i deres handicap. Handicappede kræver nemlig, at der tages forskellige hensyn, men at fagene og emnerne er de samme. Det er en måde at få en ligeværdighed på ud fra den forskellighed, som de lider under, når de har et handicap. Undervisningen finder bl.a. sted på almindelige skoler, hvor den også er tilrettelagt ud fra særlige behov, men vi må se i øjnene, at denne mulighed reelt forsvinder for blinde, døve og psykisk syge.

Nedskæringerne på daghøjskoleområdet var jo nok ventede. Vi ved jo, at de partier, som nu danner regering, ikke er særlig vilde med daghøjskolerne, og Det Konservative Folkeparti har endda foreslået, at de skulle afskaffes, så derfor kommer det ikke helt bag på os.

Kl. 20.55

Daghøjskolerne er vokset ud af folkeoplysningstraditionen og har netop givet nogle bestemte mennesker mulighed for at højne deres oplysningsniveau og komme videre. Daghøjskolen er jo en højskole, hvor undervisningen er særligt tilrettelagt med henblik på, at eleverne skal kunne komme ud på arbejdsmarkedet, ud over at den har en almindelig funktion.

Et daghøjskoleophold har for mange mennesker været med til at styrke selvtilliden. Det har været begyndelsen til, at de gik i gang med et uddannelsesforløb med henblik på at komme ud på arbejdsmarkedet, og derfor er det også meningsløst, hvis man alene vurderer daghøjskolernes succes ud fra, hvor mange der umiddelbart kommer ud på arbejdsmarkedet. Daghøjskolerne er jo netop det første trin i de menneskers forsøg på at etablere en selvtillid, der kan give mulighed for uddannelse.

At regeringen også foreslår at afskaffe den fri ungdomsuddannelse, var der ingen, der sagde noget om før valget; man sagde tværtimod, at man ville ændre den. For os er den fri ungdomsuddannelse en uddannelse for forskellige typer unge, som ikke umiddelbart passer ind i det traditionelle uddannelsessystem. Den er speciel, fordi den giver tilbud om boglige, kreative og musiske elementer. Den er for det første beregnet for nogle unge, som har brug for at blive afklarede, inden de vælger en ungdomsuddannelse, for det andet har unge, der er droppet ud af et uddannelsessystem, brug for den, og for det tredje er den beregnet for nogle unge, som man kan sige har et lidt skævt forhold til de traditionelle uddannelser. Hvis den fri ungdomsuddannelse bliver nedlagt, er der mange unge, der givetvis ikke får en uddannelse, og der er også unge, der vil knække halsen i forsøget på at komme videre.

Modstanderne af den fri ungdomsuddannelse har ved forskellige lejligheder afsløret, at de har svært ved at acceptere, at der er uddannelser, som hverken Finansministeriet via Undervisningsministeriet eller arbejdsmarkedets parter er i stand til at styre i detaljer gennem centralt fastlagte planer og eksaminer. Regeringen og ikke mindst Venstre har talt om frihed – fri-

hed for den enkelte, mennesket frem for systemet, hedder det – men friheden gælder åbenbart ikke for de unge mennesker, der i samarbejde med vejledere selv vil styre deres uddannelse. Her er det systemet, der skal bestemme.

Dette lovforslag er det største tilbageskridt i folkeoplysningens historie. Meget af det, der er bygget op gennem årtier, smadres med ét slag. Men der kommer atter en dag, og bliver der politisk mulighed for det, er det klart, at SF vil være med til at ændre tingene, så vi genetablerer folkeoplysningen, som vi har kendt den, også den fri ungdomsuddannelse. Vi har viljen, og får vi magten, vil vi gøre det.

Danmark er et rigt land, men materiel rigdom forhindrer ikke, at der er åndelig fattigdom, og med dette lovforslag bliver Danmark åndeligt fattigere. Det er Frihedsdanmark, der taber, og det er Systemdanmark, der vinder med dette lovforslag. Højskoletænkningen har tabt til handelshøjskole-tænkningen. Lyset skal åbenbart være for de lærde blot.

Jeg vil slutte med et citat, som for os siger meget om folkeoplysningen og hele den tænkning, som vi har kendt i halvandet hundrede år, om højskole og folkeoplysning. Jeg går ud fra, at de, der er til stede her, ved, hvor citatet er fra, ellers burde de måske ikke have været ordførere på sagen.

»Oplysning være skal vor Lyst, er det saa kun om Sivet, men først og sidst med Folkerøst Oplysningen om Livet; den springer ud af Folkedad og vokser, som den vugges, den straaie i vort Folkeraad, til Aftenstjernen slukkes!«

Vi håber, at vi kan vende tilbage med en anden lovgivning, når dette forslag er vedtaget, for det er den sorteste dag i folkeoplysningens historie efter vores opfattelse; men der kommer atter en dag. Vi afviser selvfølgelig lovforslaget fuldstændig i sin helhed.

Marianne Jelved (RV):

Ja, nu er proppen trukket op af flasken, og vi kan konstatere, at indholdet aldeles ikke svarer til etiketten.

Kl. 21.00

Venstres formand, statsministeren, sagde under valgkampen og efter at regeringen var tiltrådt, at regeringen i særlig grad ville gøre en indsats for de svageste i samfundet, og hvad ser vi så nu på så centrale områder som folkeoplysning og uddannelse?

Jeg tror, alle i Folketingets Uddannelsesudvalg og mange, mange andre ved, at videnssam-

fundet, som jo vokser og vokser og gør sig mere og mere gældende, vil kræve mere og mere af både børn, unge og voksne. Derfor er der mere end nogen sinde brug for mange uddannelsesmuligheder og mange indgange til uddannelses-systemerne.

Det er klart, at Det Radikale Venstre ikke kunne drømme om på forhånd at afvise reformer på uddannelsesområdet. Vi ville afvente og se, hvad indholdet var, og vi ville også være parat til at drøfte reformer af den fri ungdomsuddannelse og daghøjskolerne. Vi fremsatte jo selv et forslag før jul for at lette situationen og give den nye regering lidt respekt til at udforme et større reformforslag, og derfor er det en meget, meget trist dag i dag.

Situationen bunder i det, jeg vil kalde et spektakulært skattestop, der er uden egentlig reel betydning, men er en politisk manifestation. Det kan man lide eller ikke lide og have respekt for eller ikke respekt for, men det er ikke desto mindre sagen, og det er det skattestop, som nu gør ondt på så vigtige centrale områder i den danske uddannelses tradition. Især vil jeg gerne sige i al venlighed, at det er dybt bekymrende, at især Venstre, Danmarks liberale parti, har den holdning, for jeg har haft den opfattelse, at vi i Det Radikale Venstre havde et vist ånds fællesskab med Venstre på disse områder.

Folkeoplysningen er et helt centralt grundlag for et folkestyre. Vi taler om Grundtvigs og Kolds fædreland og en mere end 100-årig tradition for, hvordan man tænker demokrati og folkestyre i Danmark. Det har været et meget, meget centralt for den ligeværdighedstankegang, der har præget det danske samfund gennem mange, mange, mange år, at man samles om emner på kryds og tværs af traditionelle skel, og det er sådan noget, der kitter et folkestyre sammen.

Vi ved alle sammen, at folkeoplysningen er nået langt ud. 150 millioner voksne bruger med stor fornøjelse folkeoplysningsmulighederne hvert år, og vi ved, at læsesvage, flygtninge og indvandrere har stor glæde af at bruge de muligheder, der er for at blive dygtigere til læsning og skrivning. Men vi ved også, at deltagerbetalingens størrelse ikke er uden betydning, og jeg forstår simpelt hen ikke, at Venstre kan være med til at øge brugerbetalingen så kraftigt på et område som folkeoplysningen.

Hvis jeg skal være lidt polemisk midt i alvoren, mindes jeg, at Venstre gentagne gange gennem årene har sagt, at man ikke vil indføre bru-

gerbetaling eller øge brugerbetalingen, medmindre der er helt nøje afmålte, tilsvarende skattekompensationer. Ikke desto mindre er man nu på vej til at reducere de knap 500 mio. kr., som i dag bruges på tilskud til folkeoplysningen til tilskud, med 276 mio. kr., og uanset hvad der bliver sagt, er det udtryk for en virkelig social slagside.

Vi ved også, at utrolig mange ældre og pensionister bl.a. bruger folkeoplysningen til at styrke deres sociale netværk ved at deltage i fællesskab med andre i ting, der optager dem, og derfor er det meget vigtigt at vide, om de særlige tilskud, der gives til ældre, handicappede og ledige, bliver opretholdt. Hr. Aage Frandsen og også andre har gjort en del ud af, at sådan som lovforslaget ser ud nu, bliver der en forholdsvis højere betaling for de handicappede på grund af, at holdene bliver mindre.

Jeg tror, det var Venstres ordfører, som sagde, at der kommer en afbureaukratisering på området, men det passer rent faktisk ikke. Der bliver mere bureaukrati. Kommunalbestyrelserne skal nu differentiere tilskuddene og kontrollere en lang række ting, og endnu mere uforståeligt er det – hvilket viser, at der ikke er sammenhæng i argumentationen og i lovforslaget fra regeringen – at kommunalbestyrelserne også skal være smagsdommere og vurdere, hvad det er, der skal bruges tid og penge til på folkeoplysningsområdet.

Kl. 21.05

Jeg vil gerne citere fra et dokument, jeg har, og som har overskriften »En liberal folkeoplysningspolitik«. Hvis nogen skulle være i tvivl, er det Venstres:

»Foreningslivet har været med til at sikre en kultur, hvor millioner af danskere tager et medansvar for deres egen udvikling, f.eks. kurser i aftenskoler, idrætsaktiviteter, foredrag, ungdomsarbejde eller andet foreningsarbejde.«

Og lidt længere nede står der:

»F.eks. har der været et politisk ønske om at styre, hvilke aktiviteter inden for aftenskolerne og idrætsklubberne der skal have tilskud.«

Og lidt længere nede:

»Venstre ønsker derfor fortsat at støtte det danske foreningsliv som en del af det civile samfund. Det betyder, at støtten skal gives i respekt for den enkelte forenings egenart, og uden at staten skal sætte sig i smagsdommere over, hvad der er støtteværdigt.«

Og det sidste citat:

»Det frie emnevalg og det frie lærervalg skal sikres.«

Har Venstre fuldstændig ændret politik på et så centralt værdigrundlag, som folkeoplysningen er?

Daghøjskolerne har vi været meget inde på under debatten indtil nu. Der er ingen tvivl om, at det er en adgangsvej til uddannelse og arbejdsmarked. Jeg erkender, at det ikke er mange, der går direkte fra daghøjskolen ud på det egentlige arbejdsmarked, men det er dér, man samler mod til at gå den vej, som man ikke kunne eller havde mulighed for, da man var yngre.

80 kommuner har i dag daghøjskoler, men 275 kommuner skal nu dele et bloktilskud. Det er ikke fair, og det hænger ikke sammen med de ønsker, som jeg har hørt fra nogle ordførere, også fra regeringspartierne og støttepartiet til regeringen. Der sker en centralisering ved den kommunalisering. Man svigter de tyndtbefolkede områder, og jeg synes, det er utrolig trist, hvis vi ikke er i stand til at prøve at arbejde sammen om at løse den opgave, som daghøjskolerne påtager sig. Det håber jeg vi kan gøre i forbindelse med udvalgsbehandlingen.

Så til den fri ungdomsuddannelse. Jeg beklager, at jeg ikke har fået svar på de spørgsmål, jeg har stillet til fru Gitte Lillelund Bech. Jeg har stillet et spørgsmål om nettobesparelsen ved at afskaffe den fri ungdomsuddannelse, og jeg har fået et meget utilfredsstillende svar. Men jeg kan stille nye spørgsmål.

Min vurdering er, især efter at have hørt bl.a. fru Helle Sjelle, at der er ingen reelle nettobesparelser ved at fjerne den mulighed, som den fri ungdomsuddannelse er. Fru Helle Sjelle argumenterede med, at Det Konservative Folkeparti ønskede at prioritere de kompetencegivende uddannelser, men anviste også en mulighed for de svagere unge, der har svært ved at komme ind i uddannelsessystemet, EGU-muligheden. Men EGU-muligheden er ikke en kompetencegivende uddannelse, og derfor er der heller ikke sammenhæng i den argumentation, der kommer fra Det Konservative Folkeparti.

Jeg har fået mange breve, og det har alle andre også fået, men taletiden er ved at løbe ud, så jeg er ikke i stand til at sige alt det, jeg gerne vil sige om den fri ungdomsuddannelse. Til gengæld tror jeg, det er kendt over land og rige, hvad Det Radikale Venstres holdning er til den uddannelsesform. Vi vil gerne være med til at rette på den, men vi vil også gerne kæmpe for, at

den mulighed bevares. De unge på den fri ungdomsuddannelse skriver:

»Ifølge grundloven § 41, stk. 2, skal et lovforslag igennem 3 behandlinger i Folketinget, før det er endeligt vedtaget. Vi mener derfor, at regeringen tilsidesætter de demokratiske spilleregler ved at beslutte, at nedlæggelsen af den fri ungdomsuddannelse sker fra den 31. januar 2002, altså før førstebehandlingen af lovforslaget.«

Jeg synes, det er flot, at de unge holder øje med, hvad der sker herinde. De er optaget af både demokratiet, deres egne muligheder og en fair, demokratisk behandling i Folketinget. Men nu lærer vi de unge, at det kan man ikke regne med, så det er en meget, meget trist dag for folkestyret og for folkeoplysningen.

Kl. 21.10

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Med denne rodebutik af et lovforslag og med den debat, vi har lagt øre til i dag, ser vi regeringens sande sorte uddannelsesansigt: Væk med det alternative, væk med det frie valg, væk med det anderledes, væk med store dele af tilskuddet til folkeoplysningen.

Daghøjskolerne skal slagtes, det er konsekvensen af dette lovforslag, uanset hvad regeringspartierne ellers prøver at få det til at lyse af. Tre fjerdedele af daghøjskolerne bliver nødt til at dreje nøglen om som konsekvens af lovforslaget.

Vi mener, at der er brug for daghøjskolerne som et tilbud til flere forskellige grupper, der har meget lidt uddannelse, eller som simpelt hen har brug for noget omskoling. Daghøjskolerne er vigtige for de handicappede, for de arbejdsløse, for de tosprogede og for de unge, der aldrig kom i gang med en uddannelse, og det er de daghøjskoler, den nuværende regering ønsker at slagte tre fjerdedele af.

Den fri ungdomsuddannelse har været en succes, siden den startede i 1995. Det kan man læse ud af den evaluering af uddannelsen, som PLS har lavet, og det kan man også læse ud af De Konservatives hr. Brian Mikkelsens tale i denne sal i maj sidste år.

Den fri ungdomsuddannelse har bidraget til at få flere unge til at tage en ungdomsuddannelse. 70 pct. af de unge, der har brugt uddannelsen, ville ikke have påbegyndt en uddannelse, hvis ikke den fri ungdomsuddannelse havde eksisteret. Når unge er færdige med den fri ungdomsuddannelse, er 52 pct. i arbejde og 38 pct. i

gang med en anden uddannelse, og selv blandt dem, der falder fra, er 87 pct. i arbejde eller i uddannelse. Det må virkelig siges at være en succes.

Det skal siges, at vi var lidt skeptiske, da den fri ungdomsuddannelse blev indført, fordi vi mente, at der burde være plads i det almindelige system, og hvis der ikke var det, måtte man ændre på det. Men den skepsis er blegnet. Vi har måttet indrømme over for regeringen, at den har været en succes, som har været en metode til at samle op på en gruppe, som ikke passede ind i det stive uddannelsessystem. Men nu skal den fri ungdomsuddannelse nedlægges, selv om den er en succes, og selv om at den har bidraget til at få unge til at tage en ungdomsuddannelse.

Det kan godt være, at den fri ungdomsuddannelse aldrig har været Venstres kop te, men når den nu viser sig at være en succes og viser sig at reducere antallet af unge, der ellers ville være faldet uden for systemet, tæller det så ikke mere end Venstres smag for te? At skabe et frit valg går jo netop ud på at give folk muligheden for at vælge noget, der er lidt skævt i forhold til de gængse systemer, for på den måde at få en bedre tilværelse til gavn for vedkommende selv, men bestemt også til gavn for samfundet som helhed. Men det er åbenbart ikke sådan, regeringen forstår et frit valg, for regeringen vil fjerne muligheden for de lidt skæve unge fuldstændig og vil fjerne den uddannelse i danmarkshistorien, der i højeste grad har lagt op til individuelle løsninger og frit valg. Derfor netop navnet den fri ungdomsuddannelse.

Jeg vil også gerne spørge regeringen, hvorfor man stopper uddannelsesplanerne den 31. januar, når lovforslaget ikke er vedtaget, og vi er i en situation, hvor regeringen i hvert fald ved fremsættelsen ikke kunne være sikker på, at det ville ske, hvor vi kan høre, at Dansk Folkeparti stadig ikke er helt sikre i deres sag, og hvor De Konservative åbner op for forhandling. Jeg synes, det er lovgivning med tilbagevirkende kraft, og jeg synes, det er dybt beklageligt for de unge, der havde håbet på at gå i gang nu, at man uden at have fået vedtaget forslaget gennemfører noget lovgivning. Jeg synes under alle omstændigheder, at det afslører, at regeringen på ingen måde har ment det seriøst, når den har indkaldt oppositionen til forhandlinger, og på ingen måde tager det seriøst, at der også skal være en anden- og en tredjebehandling af forslaget.

Hvis Danmark skal blive et velfærdssamfund for alle og ikke kun for to tredjedele, er uddan-

nelse et af de allerallervigtigste områder. Uddannelse til alle er nødvendigt, hvis alle skal have bedre og lige muligheder, men det ønsker denne regering ikke. Regeringen har så travlt med at spare, at den slags menneskelige hensyn er blevet komplet ligegyldige.

Med lovforslaget står vi også over for en voldsom nedskæring af folkeoplysningen. Kommunerne skal gå fra at finansiere to tredjedele af den enkelte forenings udgifter til en tredjedel, og samtidig skal kommunalbestyrelserne nu definere kernefag og kerneemner. Det kan godt være, at jeg er et meget ungt menneske og derfor ikke har været med i hele folkeoplysningens historie – så lang tid tror jeg heller ikke folk kan leve – men jeg troede faktisk, at den frie folkeoplysning nærmest var en grundpille for et liberalt og socialt menneskesyn. Jeg troede faktisk, at en af ideerne var, at det private initiativ og befolkningens kreative hoveder skulle danne grundlaget, men jeg tager tydeligvis fejl. Igen handler det for Venstre om, at det frie valg går ud på, at det er systemet, der laver tilbud, som man så frit kan vælge imellem, men at man som individ ikke selv kan komme med de tilbud.

Kl. 21.15

Jeg synes, det er et spørgsmål om, at hvis man laver noget som helst, der falder uden for systemets tænkning, må man sejle sin egen sø. Det er systemet frem for alt, det er vi alene vide-tankegangen. Jeg synes, det er totalitært, jeg synes, det er arrogant, og jeg synes, det er forfærdeligt, at Venstre fremsætter dette forslag. Men baggrunden er jo den samme, som den har været hver gang for denne regering. Det handler om penge, det handler om økonomi, og så er indholdet fløjtende underordnet. Det handler om at spare 110 mio. kr. i år og 270 mio. kr. næste år, og hvor er det sørgeligt, at det er den slags, der skal slagte folkeoplysningen.

Jeg har selv været vejleder for den fri ungdomsuddannelse, og derfor er jeg temmelig berørt over, at den nu skal nedlægges. Jeg vil sige, at jeg er meget, meget glad for de elever, der nåede at få taget den fri ungdomsuddannelse. Jeg ved, hvor meget det har betydet for dem, og jeg er usigelig ked af det på vegne af alle de kommende årgange, der ikke får den mulighed.

Jeg har været så ked af det, hver evig eneste gang jeg i løbet af den sidste uge har måttet svare på en mail fra unge, som spørger, om det stadig væk er muligt at starte uddannelsesplaner, om hvad de skal stille op, hvis lovforslaget bliver vedtaget. Det eneste, jeg har kunnet svare de

mennesker, de unge, der har sat deres håb til den fri ungdomsuddannelse, er, at vi desværre har fået en regering, der er fløjtende ligeglad med deres fremtid og hellere vil spare nogle penge. Det er en sørgelig dag i dag.

Bodil Kornbek (KRF):

Som jeg har sagt tidligere i dag, har Kristeligt Folkeparti sympati for at forenkle og overskueliggøre regler på forskellige områder, og det står vi selvfølgelig ved. Men i L 79 er forenklingen dog ikke acceptabel, og det er der flere grunde til.

Den fri ungdomsuddannelse skal afvikles, for – som der står i forslaget – er den fri uddannelse »en kostbar omvej til målet. Med det pres, der i dag er på arbejdsmarkedet, må unge ikke unødigt sinkes i deres vej gennem uddannelsessystemet«. Men dette citat udtrykker i sin enkelhed regeringens holdning til netop denne type uddannelse. Regeringen mener åbenbart ikke, at den fri ungdomsuddannelse er kompetencegivende, og så er den i øvrigt også spild af tid.

I Kristeligt Folkeparti kan vi godt være enige med regeringen i, at for nogle vil den fri ungdomsuddannelse være en omvej. Men for andre er netop den måde, den fri ungdomsuddannelse er sat sammen på, værdifuld, og en omvej er der vel ikke tale om, hvis den enkelte elev selv oplever sit valg som lige dét, der skal til for at tilegne sig kompetencer, som ikke kan måles her og nu, men som senere vil være til gavn for bl.a. arbejdsmarkedet og i hvert fald for den unge selv.

Vi taler om unge, som efter den fri ungdomsuddannelse enten kommer videre med en uddannelse eller kommer i arbejde. Det er unge som på ingen måde ville have valgt en almindelig struktureret uddannelse af den simple grund, at de ikke lige passer ind i et fastlagt, eksisterende tilbud, og det vigtigste er vel, at de kommer i gang, får en uddannelse og kommer på arbejdsmarkedet. Det er vel ikke tiden, der skal afgøre, hvorvidt det nu er godt eller skidt, og vi får altså noget for vores skattemidler.

Et andet område i L 79, hvor Kristeligt Folkeparti må sige fra, er daghøjskoleområdet. Jeg har før givet udtryk for, at jeg indimellem egentlig godt har villet spørge regeringen, om den også regner med en afvikling af daghøjskolerne.

Den eksisterende frie kvote fordeles som konsekvens af L 79 til kommunerne via bloktilskudene, og det vil sige, at de kommuner, der har prioriteret at have et betydeligt antal daghøjskoletilbud eller stor daghøjskolevirksomhed, ikke

kompenseres tilsvarende. Vi kan bare sige det direkte: Eksisterende tilbud rammes ekstra hårdt af omlægningen, og med dette tiltag får daghøjskolerne særdeles vanskelige kår. På dette område kan man jo godt sige, at der er tale om en forenkling, for der er flere daghøjskoler, der må lukke. Men så er spørgsmålet, om det er det, vi og også regeringen ønsker.

Kl. 21.20

I L 79 er der også nye tilskudsregler for folkeoplysende voksenundervisning, hvilket kommer til at betyde markant øget deltagerbetaling. Man kan selvfølgelig altid gå ind og se på deltagerbetaling og forholde sig til det konkret, men i lovforslag nr. L 79 er det formuleret på en sådan måde, at vælger en kommune at tilgodese en særlig gruppe – det kan være ordblinde, handicappede eller andre – og giver den gruppe en højere støtte, vil det betyde, at støtten til mere ordinære aktiviteter bliver mindre, og dermed vil der være en højere brugerbetaling.

Det modsatte kan selvfølgelig også ske, at kommunerne ikke ønsker at tilgodese særlige grupper, for det vil jo i den grad fordyre de andre tilbud, og så vil det være de særlige grupper, der skal betale et enormt højt deltagergebyr.

Der må jeg bare sige fra Kristeligt Folkeparti: Må dette dog aldrig blive en realitet. Lovforslag nr. L 79 vil få en social slagside, som Kristeligt Folkeparti på ingen måde kan være med til. Det bliver de udsatte, de handicappede, det bliver mennesker med kort uddannelse, der kommer i klemme med dette lovforslag.

Det er ikke et godt lovforslag, og jeg ved ikke, om jeg synes, at det er specielt gennemtænkt, men det må regeringen selv forholde sig til. Et uddannelsessystem skal være kompetencegivende, ja, men det skal også være rummeligt. Det skal rumme hver eneste en, og det skal være fleksibelt. Dette forslag understøtter ikke det, vi vil i Kristeligt Folkeparti, og vi kan på ingen måde tilslutte os lovforslag nr. L 79.

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Jeg vil gerne starte med at sige, at jeg synes, det har været en god debat. Den har været lang, men jeg synes, at den har været god, for den har også været meget principiel, og vi får jo lejlighed til at fortsætte debatten i morgen i Folketingets Uddannelsesudvalg.

Jeg tror, at det står helt klart for såvel de partier, som støtter lovforslaget, som for de partier, som ikke støtter lovforslaget, hvad lovforslagets

formål er, så det skal jeg ikke bruge tid på at gentage på dette fremskredne tidspunkt.

Der er imidlertid et par enkelte elementer, som jeg gerne vil fremhæve her som afrunding. Det har været nævnt, at der er tale om en lov med tilbagevirkende kraft, og at det skulle være meget forfærdeligt. Bl.a. havde fru Anne Bastrup en ordveksling med Venstres ordfører tidligere på aftenen, og der vil jeg blot henvide til, at det ikke sådan er et enestående eksempel på lovgivning af denne her slags. Det praktiseres også inden for andre områder, bl.a. inden for skattelovgivningen.

Det er vigtigt for mig at understrege, at de uddannelsesaftaler, der er indgået, naturligvis fortsætter, og at de unge mennesker, som er i et forløb, får lejlighed til at afslutte det. Så på den måde kan man ikke tale om, at vi fratager unge mennesker, som er i et forløb, en mulighed for at afslutte det.

Så har der også været en ordveksling bl.a. med ordføreren fra Dansk Folkeparti om status af finanslovaftalen, og der skal jeg blot understrege, at vi har fra regeringens side indgået en finanslovaftale med Dansk Folkeparti, som naturligvis vil blive efterlevet, og hvor rammen vil blive respekteret.

Men det ændrer ikke ved, at vi fra regeringens side naturligvis er åbne over for undervejs at se på, hvordan de enkelte elementer er sammensat i lovforslaget, bl.a. kunne det måske være hensigtsmæssigt at se på hele fritidsundervisningsdelen. Vi er selvfølgelig åbne over for at se på, om vi kan finde en anden model end den, der præcis er beskrevet i lovforslaget.

Til sidst vil jeg sige, at vi svarer naturligvis på alle de spørgsmål, der bliver stillet. Det er muligt, at man som ordfører ikke er tilfreds med de svar, man får, men det kan jo bero på en politisk uenighed. Man er naturligvis velkommen til at stille spørgsmålene igen, og så vil man naturligvis også få svar på de spørgsmål, der stilles. I øvrigt har jeg forstået, at vi mødes allerede i morgen om ret detaljerede spørgsmål om lige præcis det her lovforslag.

Kl. 21.25

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Som jeg allerede sagde til Dansk Folkepartis ordfører, er det jo helt klart, at et forlig, der er indgået, er et forlig, der er indgået, og forlig skal respekteres. Hvis man ikke respekterer forlig, er det svært at overskue konsekvenserne.

Derfor forstår jeg det sådan, at der kan komme nogle smårettelser i det, men at de tre partier, som har lavet finanslovaftalen, under alle omstændigheder skal være enige. Det er bare sådan ligesom for at få bekræftet det indlysende: at det er sådan ved forlig, og derfor er der ikke så meget for os andre at komme efter, sådan som jeg forstår det.

Så vil jeg godt i forhold til det med, hvornår ting træder i kraft, spørge, om det ikke er et problem, at de unge, der som forudsætning for at få en uddannelsesaftale, skal igennem et forforløb og har påbegyndt dette og måske er holdt op med det, de før var i gang med, afskæres fra uddannelsen, fordi de skal have en uddannelsesaftale pr. 31 januar, men de er måske 14 dage forinden gået i gang med et forberedelsesforløb. Er der ikke et problem i forhold til det der med, hvornår en lov træder i kraft?

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Jeg vil gerne starte med at kvittere for ministerens tilsagn om at kigge på folkeoplysningsdelen i forslaget. Det kan man kun hilse velkommen.

Det skal dog ikke afholde mig fra at stille et meget konkret spørgsmål, for da man har tænkt det oprindelige forslag, må man jo også have tænkt skattestoppet ind. Jeg har været inde på Venstres hjemmeside og set, at Venstres formand og nuværende statsminister, hr. Anders Fogh Rasmussen, august 2001 har lavet sådan skattestoppets ABC, hvori man skriver:

»Et skattestop forhindrer ikke brugerbetaling for offentlige serviceydelser. Men Venstre stiller to betingelser for at acceptere brugerbetaling. For det første skal hver eneste krone, som kommer ind ved brugerbetaling, bruges til at sætte andre skatter ned. For det andet er brugerbetaling kun meningsfuld i situationer, hvor borgerne kan vælge frit mellem forskellige ydelser.«

Mit spørgsmål er: Da man har lavet det her forslag og laver stor brugerbetaling ved at mere end fordoble – mere end fordoble – betalingen for folkeoplysningsaktiviteten, altså aftenskoleundervisningen, hvad er det så for en skat, regeringen sætter ned i den sammenhæng?

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Jeg er glad for, at ministeren er villig til at se på de høringssvar og det, der kommer ind undervejs. Det vil jeg gerne kvittere for. Men jeg fik

ikke helt fat i, om det kun gjaldt folkeoplysningsdelen eller det også gjaldt daghøjskolerne. Det vil jeg gerne bede ministeren præcisere.

Derudover vil jeg spørge ministeren: Føler ministeren og Venstre ikke, at dette er bekymrende eller et problem for dem, der går på daghøjskolerne, dem, der bruger folkeoplysningen, for de handicappede og for dem, der ikke kan bide sig fast på arbejdsmarkedet i forhold til AMU-uddannelserne, hvor regeringen har annonceret store nedskæringer, for det er jo også dem, der har de dårligst betalte job?

Ude på arbejdspladserne er det arbejdsmiljøet, der skal skæres ned. Det er søreme også ude i de boligområder, hvor en række af de her mennesker bor, at man skærer ned. Det er vel i virkeligheden dem, der betaler prisen for vevapakken til erhvervslivet med momsaflyftninger, med billigere afskrivninger osv. Er det ikke et problem? Hvad er det for et menneskesyn, man har?

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg skal først undskyldte over for ministeren, at jeg fik sagt det der med svar på spørgsmål lidt firkantet, men der var ikke mere taletid.

Jeg har bedt om at få et svar på, hvad nettobesparelserne er ved at afskaffe den fri ungdomsuddannelse. Der er selvfølgelig lagt nogle forudsætninger ind om søgemønstre, uddannelses-mønstre osv., men hvis vi ser på den almindelige råpris på uddannelsen, på undervisningen, kunne jeg godt tænke mig at vide, hvad grundlaget er for det tal – men det er en anden ting – for det ligger jo nogenlunde på linje med de fleste andre ungdomsuddannelser.

Så er der en højere SU begrundet i, at det er ældre elever end dem, der går i gymnasiet osv., men den kan jo man holde udenfor, for det må jo være det samme, uanset hvor de tager deres uddannelse. Hvis de ikke går på den fri ungdomsuddannelse, må de jo tage en anden uddannelse, medmindre regeringen mener, at de slet ikke skal uddannes.

Kl. 21.30

Min pointe er, også med den debat, der har været i dag, hvor både Venstre og De Konservative har sagt, at målet selvfølgelig er, at de skal uddannes, så er der ingen nettobesparelser.

Tredje næstformand (Kaj Ikkast):

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet ... (Afbrydelse). Det beklager

ger jeg, men der er givet afslutningssignal fra formanden. Ministeren har ikke bedt om ordet, og dermed er vi færdige.

Så er der de to, der har meldt sig, dem vil jeg give ordet for en kort bemærkning. Først hr. Thomas Adelskov og så hr. Aage Frandsen.

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Jeg havde en klar forventning om at få et svar fra ministeren, og derfor var jeg ikke opmærksom på, at formanden straks gik over til at afslutte debatten.

Jeg vil godt sige endnu en gang: Der er tale om, at man mere end fordobler brugerbetalingen på aftenskoleundervisningen i det her forslag.

Mit spørgsmål er, hvordan det hænger sammen med »Skattestoppets ABC« fra Venstres hjemmeside, august 2001, af hr. Anders Fogh Rasmussen, Venstres formand og den nuværende statsminister, hvori der står, at et skattestop ikke forhindrer brugerbetaling for offentlige serviceydelser – det kan vi jo se af forslaget her – men at Venstre stiller to betingelser for at acceptere brugerbetaling. For det første skal hver eneste krone, der kommer ind ved brugerbetaling, bruges til at sætte andre skatter ned, og for det andet er brugerbetaling kun meningsfyldt i situationer, hvor borgerne kan vælge frit mellem forskellige ydelser.

Hvad er det for en skat, man sætter ned som følge af den brugerbetaling, man indfører med dette lovforslag, eller er det et brud på skattestoppet?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Når jeg bad om ordet, er det, fordi der er opstået en meget uheldig tendens til – undervisningsministeren skal ikke bebrejdes, at der er ministerkolleger, der har den samme uheldige tendens – at man ikke svarer.

Jeg har været i Folketinget i nogle år i forskellige perioder, og noget af det, jeg synes er så vigtigt, er, at ministre respekterer parlamentet som det sted, hvor man parlementerer, diskuterer og forhandler. Det forudsætter også, at ministre vil forholde sig til de spørgsmål, vi stiller. Jeg kan godt stille spørgsmålet igen:

Med hensyn til hvornår en lov vedtages og træder i kraft, er der så ikke et problem i forhold til de unge, der er gået i gang med et forforløb, inden de kan få uddannelsesaftalen, at de midt i

forløbet afskæres fra at få den? Det synes jeg godt man kan forvente at en minister kan svare på.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Jeg skal igen stille mit spørgsmål om daghøjskolerne og folkeoplysningsloven: Er ministeren også indstillet på at se på ændringer inden for rammen i forhold til daghøjskolerne?

Det andet er, at vi ikke fik noget klart svar i forhold til forligsbruddet, og jeg vil godt spørge ministeren, om ministeren ikke opfatter det her som et klart forligsbrud. Og jeg beder ministeren om at redegøre for, hvorfor hendes eget ministerium indkalder forligskredsen, for at vi skal snakke om det her forslag. Så sent som for 14 dage siden var det forligskredsen, der var indkaldt, men nu er der åbenbart ikke noget forlig mere.

Jeg vil også bede ministeren om at redegøre for, hvorfor man ikke i sin tid råbte forligsbrud i forhold til VEU, hvis man opfatter det som forligsbrud. Det er først her efterfølgende, man gør det. Det er lidt underligt, at man ikke selv gør opmærksom på det. Det er da den første forudsætning for, at der overhovedet kan være forligsbrud.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Jeg beklager, men det var såmænd blot et lønligt håb om, at debatten ikke skulle strække sig længere, men det slap jeg ikke for, forstår jeg.

Lad mig starte med det sidste: Vi råbte forligsbrud, også så det kunne høres, vi råbte, så det ringede alle vegne, så det er ganske enkelt ikke rigtigt.

Når kredsen blev indkaldt til møde i Undervisningsministeriet, beror det ganske enkelt på, at jeg gav tilsagn om det under et samråd i Folketingets Uddannelsesudvalg før jul i forbindelse med behandlingen af L 19, tror jeg det havde som nummer, og det levede vi selvfølgelig op til. Derfor blev forligskredsen indkaldt til en forhåndsorientering om, at det her lovforslag ville blive fremsat. Så længere er den sådan set ikke.

Kl. 21.35

Så spurgte hr. Carsten Hansen, om vi var åbne over for at se på rammen i lovforslaget. Det var præcis det, jeg forsøgte at sige i mine bemærkninger tidligere, at rammen naturligvis ligger fast, jf. den finanslovaftale, som vi har lavet med Dansk Folkeparti. Den rokkes der ikke

ved. Men findes der nogen forslag, som kan være bedre end det, der præcis står beskrevet i forslaget, er vi selvfølgelig meget åbne over for at se på lige præcis det.

Hr. Thomas Adelskov læser ganske rigtigt en fin definition op af Venstres skattestop, som det var fremført af Venstres formand, og som også er regeringens politik. Og jeg vil blot gøre hr. Thomas Adelskov opmærksom på, at der i den finanslovaftale, som vi har indgået med Dansk Folkeparti, netop er indbygget adskillige skattelettelser. Vi har tidligere på aftenen diskuteret en af dem, nemlig AUF'ens arbejdsgiverbidrag, som er en målrettet skattelettelser, og hr. Carsten Hansen har været så venlig at nævne en række andre lempelser, som også vil blive gennemført med den finanslov, som bliver vedtaget i år, nemlig momsafsløftning af virksomhederne, arbejdsmiljøafgift osv., osv.

Så hvis hr. Thomas Adelskov gjorde sig det besvær at læse finanslovforslaget og også selve finanslovaftalen, ville hr. Thomas Adelskov blive meget, meget klogere.

Så er jeg meget ked af, at hr. Aage Frandsen tog det så ilde op, at jeg ikke svarede på det spørgsmål, som hr. Aage Frandsen stillede. Jeg må så blot konstatere, at det altså ikke er nogen ny praksis, for jeg har ofte som oppositionspolitiker været ude for ikke at kunne få svar fra den tidligere regering. Så jeg beklager, at jeg har tilføjet mig den samme uskik og uvane, som den tidligere regering i høj grad praktiserede, herunder specielt den tidligere statsminister. Men jeg skal forsøge at ændre på proceduren fremover.

Med hensyn til diskussionen om lovgivning med tilbagevirkende kraft er der tale om unge mennesker, som ikke formelt set har påbegyndt den fri ungdomsuddannelse, og det er derfor, snitfladen er den 31. januar, og ikke spor andet.

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Jeg bliver nødt til at sige, at jeg ikke forstår, at man opfatter det, man laver på AUF'en, som en skattelettelser. Når man i »Skattestoppets ABC« er så præcis med at beskrive, at hver eneste krone skal bruges til at sætte skatten ned, synes jeg egentlig, det må være meget rimeligt for Folketinget at få oplyst, lige nøjagtig hvad det er for skattelettelser. Hvor går de kroner, som pensionisten betaler mere i sin aftenskolebetaling, hen? Hvor går de hen? Hvem er det, der får skattelettelser med det her? Hvem er det nu, der får en lettelse, når pensionisten eller den handicappede

de skal betale meget mere for sin aftenskoleundervisning? Det synes jeg er meget rimeligt, og det er det, man skriver her.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Hr. Aage Frandsen har brugt to af sine bemærkninger, fordi der ikke var svar i første omgang, så nu vil jeg tillade mig at følge lidt op.

Formelt set kræver lovgivningen, at den unge skal have et introforløb, inden uddannelsesplanen kan underskrives. Lovgivningen siger, at man skal have et introforløb, inden uddannelsesplanen kan underskrives. Ergo beder man et ungt menneske om at sige sit job op eller at afbryde den uddannelse, vedkommende er i gang med, med intention om at gå i gang med en fri ungdomsuddannelse, hvorefter man fjerner muligheden for, at uddannelsesplanen kan blive underskrevet.

Formelt set har vedkommende ikke en uddannelsesplan, men virkelighedens verden ud fra lovgivningens tekst er, at vedkommende er påbegyndt en fri ungdomsuddannelse, en vejleder har taget vedkommende ind med henblik på at gå i gang med en fri ungdomsuddannelse. De unge mennesker, der eventuelt har sagt deres job op, ryger så ud i bistandssystemet bagefter.

Jeg vil gerne have, ministeren fortæller, hvad hun har tænkt sig at stille op med dem.

Tredje næstformand (Kaj Ikkast):

Hr. Aage Frandsen – tredje og sidste korte bemærkning.

Kl. 21.40

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg tænkte nok, at undervisningsministeren godt vidste, hvad der er ordentlig parlamentarisk skik for en minister. Det havde jeg også regnet med. Der er nogle af ministerens kolleger, som jeg synes ikke helt lever op til det samme, så jeg vil godt takke for, at jeg fik bekræftet, at undervisningsministeren ved, hvad det vil sige at være minister for Folketinget.

Med hensyn til dette introforløb kan det godt være, at det allerede er for sent at gøre noget ved det nu, for de unge mennesker er jo nok holdt op, de har nok givet op. Men der er altså et moralsk problem, når man siger til et ungt menneske, at for at du kan få en aftale, skal du have et

introforløb af så og så lang varighed, og at det er en forudsætning. Derefter siger man så, at nu er du godt nok gået i gang med det, men det er spildt.

Det er altså et problem, og derfor synes jeg, at man fra ministerens side nok skulle overveje, om ikke der var mulighed for at gøre noget. Det er meget muligt, at det så skal være, at de pågældende kan påvise, at de er i gang med noget, at der er et eller andet, de er gået til. Jeg synes altså, det er et problem, at nogle er gået i gang, har sagt deres job op og er flyttet et andet sted hen. Det er der nogle, der har henvendt sig om, at sådan er deres situation. De får at vide, at det bare er slut. Det skulle ministeren tænke over.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Nu må jeg jo hellere svare, selv om svaret egentlig bliver det samme, som jeg allerede har givet en gang, i og med at jeg kun kan henholde mig til, hvad jeg allerede har sagt, nemlig at man formelt set ikke er i gang med den fri ungdomsuddannelse, før man har en egentlig uddannelsesaftale.

Så skal jeg også blot sige til hr. Thomas Adelskov, at jeg vil anbefale ham at læse finansloven og den indgåede finanslovaftale. Der vil hr. Thomas Adelskov kunne finde svar på, hvilke konkrete skattelettelser, afgiftslempelser der er tale om, som til fulde indfrier den øgede deltagerbetaling, der er tale om med hensyn til fritidsundervisning, og i øvrigt også, såfremt hr. Thomas Adelskov vil inddrage det lovforslag, som vi har talt om tidligere på dagen, nemlig den deltagerbetaling, som der bliver tale om på voksen- og efteruddannelsen.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Kaj Ikkast):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 41:

Forslag til folketingsbeslutning om psykologbehandling som valgfrit alternativ til fængselsstraf i tilfælde af vold i hjemmet.

Af Line Barfod (EL) og Søren Søndergaard (EL).
(Fremsat 8/1 2002).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Lene Espersen):

Efter beslutningsforslaget fra Enhedslisten opfordres regeringen til i indeværende folketingsår at fremsætte de nødvendige lovforslag og foretage de nødvendige administrative ændringer for at sikre, at der indføres psykologbehandling som valgfrit alternativ til fængselsstraf i visse sager om vold mellem ægtefæller eller samlevende.

Et forslag om psykologbehandling som alternativ til fængselsstraf, dvs. som vilkår i en betinget dom, indgik også i Kristeligt Folkepartis beslutningsforslag om tiltag mod vold i familien, B 20, som blev førstebehandlet i sidste uge.

Som jeg fortalte dengang, er en tværministeriel arbejdsgruppe om vold mod kvinder allerede i fuld gang med at udarbejde forslag til en styrket indsats mod voldelige overgreb mod kvinder i familien, for det er jo typisk kvinderne, det går ud over, selv om der selvfølgelig også er mandlige ofre, som ikke må glemmes.

Det er planen, at regeringen i løbet af foråret fremlægger en samlet handlingsplan til bekæmpelse af vold mod kvinder. Forslaget om psykologbehandling som alternativ til fængselsstraf er et blandt mange forslag, der i øjeblikket overvejes i den tværministerielle arbejdsgruppe. Hvad konklusionen på overvejelserne bliver på dette punkt, er det imidlertid for tidligt at sige noget om.

Jeg vil gerne sige, at jeg bestemt har sympati for tanken om gennem psykologbehandling at forebygge, at voldelige ægtefæller begår nye overgreb. Samtidig er det imidlertid vigtigt for mig at fastholde, at vold i hjemmet er en forbrydelse, som straffes og skal straffes på linje med ethvert andet overgreb på et andet menneske.

Det er ikke i sig selv en formildende omstændighed, at volden er begået i hjemmet. Vi har en klar forpligtelse til at bekæmpe ikke blot den

synlige vold, men også den mere usynlige vold, der begås inden for hjemmets fire vægge, og som i mange tilfælde ikke kommer til omverdens kendskab, fordi den forurettede kvinde i forholdet ikke står frem og anmelder overgrebet.

Uanset spørgsmålet om en ordning med psykologbehandling som vilkår i en betinget dom er det vigtigt at overveje mulighederne for en styrket behandlingsindsats på dette område.

Kl. 21.45

Socialministeriet har allerede iværksat projektet Vold i familien, som strækker sig over en treårig periode og afsluttes i 2003.

Et delprojekt går ud på at udarbejde et såkaldt psykosocialt læringsprogram for mænd med voldeligt adfærdsmønster. I den forbindelse er der ved at blive udviklet et særligt behandlingsprogram for mænd, der er voldelige over for deres samlevende kvinder og børn. Forberedelsen er allerede i fuld gang, og behandlingsprogrammet forventes iværksat sidst på året. I forbindelse med projektet overvejes det også, om kvindencentrenes kapacitet skal øges for også at kunne tage hånd om de voldelige mænd.

Det er muligt, at erfaringerne fra dette projekt kan inddrages i udformningen af en særlig målrettet form for psykologbistand, og det vil naturligvis blive overvejet, når der er gjort erfaringer med behandlingen.

Der kan også findes inspiration hos kriminalforsorgen, der som led i fængselsafsoningen kører særlige programmer for at forebygge vold efter løsladelse. Disse forsøg med såkaldt kognitiv færdighedstræning blev indledt i efteråret 1994. Forudsætningerne for at udvikle det kognitive færdighedsprogram har været at tage udgangspunkt i den enkelte indsatte og undersøge, hvordan han tænker, hvilken selvforståelse han har, og hvordan han prøver at løse sine problemer.

Programmet baserer sig endvidere på en teori, som med udgangspunkt i forskning antager, at flere lovbrudere ikke har fået udviklet deres kognitive færdigheder på en sådan måde, at de kan mestre en ikkekriminell adfærd. Ifølge teorien kan disse færdigheder imidlertid indlæres. På grund af de positive erfaringer, tilbagemeldinger fra såvel instruktører som indsatte, blev programmet i 1996 indført i flere lukkede og åbne fængsler.

Som led i regeringens initiativer for utilpassede unge sammenholdt med de positive erfaringer fra undervisningen i det kognitive færdighedsprogram indførte kriminalforsorgen i efter-